

Wachtebeke

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

12de Jaargang

1ste Kwartaal 1985

DE DIEVENHUIZEKES IN WINTERTOOL (CFR. GEDICHT O. GALENS)

Elk auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijk uitgever :
Paul Hesters, Stationsstraat 165, 9070 Wachtebeke.

Zaligheid en Zegen, een Gelukkig en Voorspoedig Nieuwjaar wens ik U toe, mede namens mijn ijverige bestuursleden.

Moge na het Orwelljaar '84, 1985 een jaar worden van hoop en voorspoed voor U allen.

Heemkundig gezien, in de zin van "het gebeuren van vroeger in herinnering brengen", is '85 alvast goed ingezet. Waar vorig jaar wel eens beweerd werd "dat er geen winters meer waren als in den ouden tijd", durft nu alvast niemand nog deze bewering staande houden. Niet dat wij zo opgetogen zijn over deze koude jaarinzet, maar toch...

Terugblikkend naar '84 zal dat jaar geboekstaafd blijven als het "Samanjaar". Met vreugde en trots memoreren wij dit uniek gebeuren dat, dank zij de intense samenwerking van onze Kring, "de Bond", het "Muziek" het Davidsfonds en de enthousiaste medewerking van velen, nog lang als een groots cultureel evenement in de herinnering zal voortleven.

Meldenswaard is daarnaast nog de, eens te meer zeer geslaagde, Saffar-kensmarkt, de Jaarmarkt tentoonstelling, en het Jaarboek waar, naast sagen en volksverhalen, vooral de belevenissen van onze dorpsgenoten in de eerste Wereldoorlog werden opgetekend. Omdat de ooggetuigen van deze wereldbrand sterk uitdunnen willen wij deze reeks in '85 voortzetten.

Mede door de binding van ons drie-maandelijks blad, mochten wij de kaap van de 600 leden overschrijven en nog steeds stijgt het ledental; voor ons een spoorslag om op de ingeslagen weg voort te gaan.

Als bijzondere evenementen voor het komend jaar, voorzien wij een zeer interessante tentoonstelling, die ons vorig jaar voorbarig werd toegezegd, in samenwerking met de Culturele Vereniging van het Land van Waas. Vooral de uitoefening van oude ambachten zullen hierbij aan bod komen met foto's en gereedschappen.

Om Wachtebeke meer uitstraling te geven bij de andere Kringen van het Verbond, plannen wij dit jaar "ten hierent" een vergadering van het Provinciaal Verbond. Wij zoeken nog wel een "typisch Waabeeks gerecht" dat wij de deelnemers kunnen voorschotelen; ideeën terzake van onze talrijke ledenschare zijn meer dan welkom.

Naast het op punt stellen van de berg dokumentatie die wij dit jaar degelijk willen ordenen, zullen mijn nijverige medewerkers dus eens te meer een druk jaar voor de boeg hebben.

Wij doen ons best, zonder er op te koften...

Uw toegenegen Voorzitter,

Cesar David.

- Opgedragen aan die goede vriend, de heer Jan Houben.

D E D I E V E N H U I Z E K E S

Er war'lden witte pluizekes
over de dievenhuizekes
als vlinderkes dooreen,
klapwiekend naar beneên.

Op pannekes, plavuizekes,
op heel de dievenhuizekes
viel er een rag, zó fijn,
van 't puurste hermelijn.

Van sterrekes en kruizekes
kregen de dievenhuizekes
een warme wintervacht
tegen die boze nacht.

De koolkes, de kabuizekes
rondom de dievenhuizekes,
ze hurkten in de grond,
waar men ze schier niet vond.

Toch dank, o blanke pluizekes,
ofschoon de dievenhuizekes,
met 't winterfrakje aan,
al lang niet meer bestaan.

O. GALENS

C A M I E L S A M A N (EPILOOG)

Het staat nu reeds vast dat het jaar 1984 de Wachtebeekse geschiedenis zal ingaan als "HET JAAR VAN CAMIEL SAMAN".

We mogen inderdaad stellen dat Camiel de meest besproken figuur was van 't voorbije jaar, niet waar !

Als afronding van de festiviteiten rond komponist-Saman werd een prachtige herdenkingsplaat, ontworpen door de ex- Wachtebeekse beeldhouwer Frans Wuytack, plechtig ingehuldigd op 2 en 3 november 1984. De bronzen kop samen met de onvergetelijke woorden " WAAR DE MOERVAART KRONKELT ... " prijken nu voor altijd op de voorgevel van het lokaal van C.M. en A.C.V., op de hoek van de Meersstraat.

FOTO : " Toespraak Burgemeester tijdens plechtige inhuldiging gedenkteken" .

We geven U nu de integrale toespraak die gehouden werd op de receptie door Dhr. De Gussem.

" We zijn hier samengekomen rond de figuur en de muziek van Camiel Saman. Ik heb Camiel voor het eerst leren kennen zo'n 20 jaar geleden, namelijk bij de gezusters Bracke, waar Camiel geregeld over de vloer kwam, wellicht om zijn Mietje nog eens te ontmoeten.

Bertha, Alice, Mietje en Esther konden uren vertellen over de tijd van toen en niet het minst over Camiel Saman, over de Kamielkens en over de muziekavonden, want de harmonie lag hen zeer nauw aan het hart, daarom mochten mijn vrouw en ik, deze muziekavonden zeker niet missen.

Deze goede raad hebben we gevolgd, doch ik kan zelfs als leek de huidige dirigent Jozef Heynssens verzekeren dat het muzikale peil van de uitvoeringen heel wat lager lag dan hetgeen we nu te horen krijgen en we hebben dan ook de zwanezang meegemaakt van deze muziekavonden.

Foto: "Borstplaat Camiel Saman",
vervaardigd door Frans
Wuytack.

Een vijftal jaar geleden werd mij als kersverse voorzitter van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen door de ondervoorzitter Jan Houben voorgesteld om avonden in te richten omtrent de figuur en de muziek van Camiel Saman, hij zal gedacht hebben " 't is de moment" doch met de muziekavonden nog in mijn geheugen werd dit punt van de agenda een jaar uitgesteld, in de hoop dat hij het zou vergeten.

Doch ik had zonder de waard gerekend en het jaar daarop kwam hij terug met hetzelfde voorstel op de proppen, maar in het bijzonder gesteund door mijn sekretaris Evarist De Mol, werd het nogmaals van de hand gewezen.

Het jaar daarop is Jan voor de derde maal met het initiatief naar voren gekomen en mede dank zij de steun van diezelfde Evarist en mijn vrouw, " 't is van familie dat ge 't moet hebben " die reeds een tiental jaren droomden van toch maar ne keer toneel te kunnen spelen, is het licht uiteindelijk op groen gezet. In het groot verlof van 82 heeft Jan tesamen met Paul Hesters, de Heemkundige Kring omgekeerd voor het opzoeken van de nodige dokumentatie, die inspekteur Jos De Cock zorgvuldig had verzameld.

Er werden kontakten gelegd met de Heemkundige Kring, met de Harmonie en met het Davidsfonds, mede voor het financieren van het opzet en het kind was geboren.

Na de toezegging van de verenigingen werd de stuurgroep opgericht, welke later omgedoopt tot het Camiel Saman Komitee, bestaande uit de voorzitters en sekretarissen, die de materiele problemen dienden op te lossen en ik kan U verzekeren dat deze niet van de poes waren. Het moeilijkste punt was het ter beschikking krijgen van de filmzaal van het Lyceum, waarvoor we de directrice Mevrouw Colman, met zes man, waaronder onze heer Burgemeester, in de letterlijke zin overvallen hebben, met het gekende resultaat. Bij deze gelegenheid willen we Mevr. Colman hiervoor nogmaals bedanken, alsmede onze heer Burge-meester.

Vanaf dat ogenblik ging alles in een versneld tempo. Jan Houben had intussen reeds de teksten geschreven, er werden kandidaten geronseld voor het koor, voor de sketches en voor de solozang, waarna de repetities werden aangevangen in de broederschool waar het lokaal van de jeugdmuziekschool ons ter beschikking werd gesteld door Mevrouw De Letter. Het lag in de bedoeling om in het najaar van 83 de voorstelling ten tonele te brengen, doch we hadden het opzet onderschat. Pas na het groot verlof van 83 kreeg het programma vaste vorm, met bindteksten geschreven door Jan Houben, Hilaire Van de Voorde en Rita De Maesschalck, waardoor het mogelijk werd het draaiboek samen te stellen. Er werd om medewerking verzocht van de foto- en diacclub, die met prachtige dia's voor de dag kwamen en om het geheel op te vrolijken werd er beroep gedaan op de balletgroep.

Tot nog toe had de stuurgroep onbetaald verlof kunnen nemen, maar nu werd het ineens menens. Er was geld nodig, veel geld, doch met de feeling voor business zag Cesar David het groots, het ging zelfs zover dat we hem moesten intomen. Onder de impuls van Cesar nam de stuurgroep het initiatief om een unieke zilveren herdenkingsmap uit te geven rond de figuur en de muziek van Camiel Saman, om het nodige geld in het laadje te brengen. Irène Celie stelde een adressenlijst op van de te bezoeken sponsors en sympathisanten, welke verdeeld werden onder de vier verenigingen.

Als tweede initiatief werd het College van Burgemeester en Schepenen aangeschreven tot het bekomen van een subsidie die er gelukkig kwam, waarvoor we hen bij deze nogmaals willen bedanken, als mede alle sponsors en sympathisanten voor de financiële en morele steun die ze ons hierdoor verleend hebben, want vanaf dat ogenblik was iedereen er zich van bewust dat het opzet kon en moest slagen.

Etienne De Rouck ontwierp de afiches en de reclameborden, er werd een werkgroep opgericht voor het schilderen van deze borden, een werkgroep voor het in orde brengen van de elektriciteit in de zaal, de reclameborden werden onder leiding van Oscar Maureen samen getimmerd en geplaatst, afiches werden verspreid en reclame gevoerd op alle fronten.

CAMILLE

SAMAN

TOONDICHTER

1885 - 1974

WAAR DE MOERVAART

KRONKELT 1984

De dirigent van de harmonie Jozef Heynssens was intussen klaar met de bewerking van de muziek voor harmonie en de repetities werden van de broederschool verplaatst naar de filmzaal van het Lyceum, waar het zou gebeuren en de spanning steeg.

De stuurgroep werd letterlijk en figuurlijk gewichtiger doordat Omer Cornelis onze gelederen vervoegde, want deze kwam op het lumineus idee om de refter te huren van het Lyceum als cafetaria en meteen ging ik op stap met Omer om dit te bespreken met de directrice, waarmede ze onmiddellijk instemde.

In allerijl werd door Etienne De Rouck het decor ontworpen, Gaby De Mol zette zich aan het naaien tussen het schmincken door, de timmerploeg kwam terug in aktie, de schilderploeg ging terug aan de slag en klaar was kees.

Jan Houben zocht de teksten bij elkaar voor de zilveren herdenkingsmap en voor het programmabladd, alsmede voor de media, de kaartenverkoop nam een aanvang en bij mij thuis werd het een crisiscentrum. De maandag na de derde vertoning werd er beslist om een extra voorstelling te geven op 3 maart, de donderdagavond eropvolgend was dit bekend onder de medewerkers en de zondag daarop waren alle kaarten verkocht.

Dat het zo'n sukses heeft gekend hebben we te danken aan de initiatiefnemer en regisseur Jan Houben, aan alle medewerkers die zich gedurende meer dan een jaar wekelijks hebben ingezet, aan het gemeentebestuur, de sponsors en sympathisanten, alsmede in het bijzonder aan de figuur en de muziek van Camiel Saman.

Camiel, deze eenvoudige man heeft wellicht nooit durven denken dat hem nog zoveel eer zou worden bewezen, doch hij heeft het meer dan verdiend. Het zou hem zeker veel plezier gedaan hebben dat zijn vrienden de Kamielkens deze huldiging hebben kunnen beleven, waardoor deze een extra dimensie kreeg. De Camiel Samanavonden hebben een echte vriendschapsband gesmeed tussen vele mensen en we hopen dat we nog zoiets in de toekomst mogen meemaken. "

Met deze woorden besluiten we ons hoofdstuk "CAMIEL SAMAN", maar vergeten zullen we hem nooit meer...!!

R. De Maesschalck

Wachtebeke Varia

*** VIERDE KWARTAAL 1984, DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING :

HUWELIJKEN :-Hermans Patrick, Assenede en Van Hyfte Maureen, Kleistraat 1
 -Vaerewyck Thirry, Nieuwestr. 8 en Van Driessche Christine, Krokussenlaan 21
 -L'Ecluse Rudy, Dorp 67 en Moens Godelieve, idem
 -De La Riviere Peter, Gent en Cams Lydia, Kalve 9

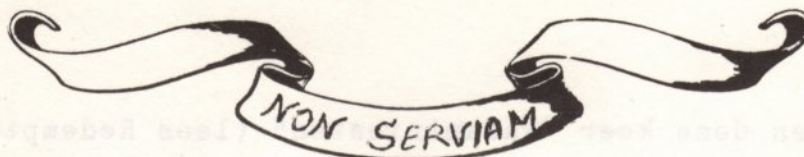

GEBORTEN :-Schepens Thomas, Zwaluwlaan 19
 -Misseghers Wendy, Langelede 126
 -Goossens Eefje, Brandstraat 21
 -Geerts Wendy, Krokussenlaan 13
 -De Maesschalck Kelly, Spoorwegstraat 23
 -De Ridder Pieter-Jan, Walderdonk 3
 -Delcour Melissa, Dalialaan 1
 -Van Doorslaer Koen, Melkerijstraat 89
 -De Bruyne Apfia, Zwaluwlaan 25
 -Strobbe Dieter, Godshuisstraat 1
 -De Koeyer Zippora, Mezenstraat 8
 -Roets Karen, Stationsstraat 43
 -Vanhove Stef, Kerkstraat 64
 -Cortvriendt Katrijn, Melkerijstraat 61

VERLIJDENS :-Criel Josephus, Godshuisstraat 13 (94J.)
 -Staelens Petrus, Godshuisstraat 13 (78J.)
 -Denert Maria, Meersstraat 31 (91J.)
 -Provost Emiel, Bosstraat 1 (83J.)
 -Delcloo Rosalie, Meersstraat 31 (83J.)
 -Marquenie Eugenie, Langelede 86 (73J.)
 -Daeninck Maria, Kerkstraat 50 (80J.)
 -De La Ruelle Theofiel, Molenstraat 25 (71J.)
 -Bontinck Maurice, Groenstraat 43 (70J.)
 -Anecaert Maurits, Kalve 33 (58J.)
 -De Mey Augusta, Stationsstraat 22 (91J.)
 -Vervae Anna, Meersstraat 31 (83J.)
 -Cloekaert Maria, Ramonshoek 17 (89J.)
 -Gyselinck Gustaaf, Godshuisstraat 13 (78J.)
 -Rollier Paula, Dorp 25 (74J.)
 -Evrard Marie, Meersstraat 31 (92J.)
 -Wauters Ferdinand, Molenhoek 59 (86J.)
 -Callebaut Maria, Dorp 25 (92J.)

*** In het vierde kwartaal van '84 kwamen 75 mensen onze rangen op de gemeente vervoegen, 74 trokken van hier weg terwijl er binnen de gemeente 60 personen verhuisden.
 Het aantal inwoners van Wachtebeke op 31.12.1984 : 7022

In mijn prille kinderjaren woonden we daar op een verloren wijk die, om het moeilijk te maken, met zijn dertien huizen en een kasteel, behoorde tot liefst vier verschillende parochies. Praat gerust over het drielandenpunt, voor ons was dat maar een peulschilletje, hoor.

Jaja, vier gemeenten staken daar hun neus aan 't venster op dat kleine hoekje : Evergem (parochie Doornzele) Mendonk, Desteldonk en (waar wijzelf met lijf en ziel aan toebehoorden) Wynckel Ste Kruis (toen schreef men dat zo). We zaten daar tussen vier kerken. Die van Doornzele, Mendonk en Desteldonk vergden van ons geen half uur om ze te bereiken, maar om aan onze eigene kerk, die van Winkel, te belanden moesten we op ruim drie kwartier rekenen, als we goed doorstapten. Maar ja, ons goedig Pasterke, "Cieske Philippart" viel, als het ware, zijn enkele Fortbewoners om de hals(zo noemde men ons Rodenhuize- het Fort) om toch onze zondagmis en alle andere kerkelijke geplogenheden in zijn kerk te willen meevieren. En wie zou dat kunnen weigeren hebben aan zo'n doorgoed priesterke ?

Wel, zo gebeurde het dat we, in Winkel, de toen gebruikelijke "missie" gingen meemaken.

Voor de jeugdige lezers vergt dit wel een woordje uitleg : bij het horen van het woord "missie" hoeft men niet seffens aan verre landen te gaan denken. Neenee, het was in vroeger jaren gebruikelijk dat, in elke parochie, om de zoveel jaren, er een stel missionarissen werd uitgenodigd om, gedurende een paar weken, het parochieroer in handen te nemen, ons eens dichtbij en grondig een bolwassing toe te dienen, en Meneer Pastoor in het hoekje te duwen.

Dan werd er vooral (elke dag) zware sermoenen, vanaf de preekstoel over onze hoofden neergebliksemd (en of ze er wat van kenden, die Paters) En zo'n serie daverende dagen stonden onze "prochie" dus te wachten.

De mensen praatten erover en verlangden ernaar om die sensatie nog eens te mogen beleven.

Onze buurman, Gust, van drie huizen verder, wist er al het fijne

van : het waren deze keer "Madamtriesten" (lees Redemptoristen) die gingen komen preêken, en die hadden er een handje van weg om heel de kerk te doen daveren. Jammer, 'k heb nooit geweten of het nu "Madamtriesten" of predikanten van een andere paters-orde geweest zijn.

... En almeteens, 't was zo ver !

Het eerste paar dagen verliep nogal braafjes, met wat moppen vanop de kansel en wat lichtverteerbare sermoentjes. Maar tegen donderdagavond was het "zwaar geschut" aangekondigd.

En die keer moesten we er ook naartoe !

Onze verre voetreis liep eerst ruim twee kilometer langsheen de Moervaart en, vanaf Spanjeveer, langs meer bewoonde wegen en weggetjes, tot in ons dorp.

En aan de Moervaart ? Langsheen de smalle trekweg stonden twee rijen bomen, met daartussenin een smal voetwegeltje. We waren wel met een dozijn te zamen, van alle leeftijden bijeen, en liepen "à la file indienne" als eenden door dat smalle wegeltje.

De ingetogen missieroës zat er nog niet in, en er moest toch een clown bij de bende zijn. Dat was natuurlijk (puur toeval) uw nederige dienaar. Ge moet weten, in die bomenrij was een populier afgezaagd (die was in de voorbije zomer door de bliksem uitgeschakeld) Het wortelstuk, het "isgat" zeggen onze boeren, was alles wat er nog peevast van overbleef.

Ik liep plots enige meters vooruit, wipte als een sprinkhaan op die boomstronk en, onder de indruk van dat komende sermoen, wilde ik ook eens prêken. Ik stond daar als Ambiorix op zijn podium in Tongeren en, met een vinger in de lucht, orakelde ik, met een nagebootste paterstem "NON SERVIAM, (IK DIEN U NIET)" Waar ik die wijsheid toen vandaan haalde weet ik, eerlijk gezegd, nu nog niet. Er werd wat gegiecheld en gegrinnikt, ik daalde van mijn preekstoel af, en 't incident was afgesloten.

We kwamen, een kwartier vóór tijd, aan onze parochietempel aan, en dat scheen wel nodig, want we moesten al drommen en wringen om een fatsoenlijk plaatsje te vinden.

Zie man, dat was een lang kwartier ! Zolang duurde't, tot stipt om klokke zes, een wakker misdienaarke daar aan een grote belle trok en alle acteurs op het podium verschenen.

Maar zeg, dat werd stil in die eivolle kerk, ge kondt de stilte snijden en een kerkmuis horen lopen.

En nu zagen we ons Pasterke, met in zijn kielzog een soort atleet, die kop en schouders boven zijn gidsje uittorende, de weg naar het preekgestoelte inslaan. Arme trapkes langswaar die kolos zijn tweehonderd pond naar boven moest hijsen. Hij had een witte koorde rond zijn volumineuze patersbuik, keek eens met zijn heilige ogen op en over ons neer, controleerde met zijn reuzevuisten de degelijkheid van de kanselborstwering en... alles was hem wel ! De séance kon beginnen !

Maar toen heb ik de schrik, de schaamte, de wrangste smaak van heel mijn leven gekend. Weet ge wat die monstergrote pater er toen uitlapte ? ... Hij sloeg zich eerst een reuzekruis, schraapte eens zijn keel, en toen weerklonk zijn donderende stem : "NON SERVIAM ! IK DIEN U NIET"

De hele kerke draaide, de grond schoof weg onder mij : hadde ik er nu maar kunnen doorzinken ! Maar niks daarvan ! Ik zat daar te zitten, en 'k wist dat allen van die bende van 't Fort me met koe-ogen zaten te begapen, en dat ze meenden dat hun collega een geestverlichting moest gekregen hebben, of met die Pater afgesproken had. Bekrompenen van geest ! Hoe zou een snotaap van een jaar of elf...och kom.

Eerwaarde Pater, vergeef me dat ik van heel uw heilig betoog geen snars meer heb gehoord ! (laat staan "gesnapt") Ze hebben me moeten vertellen hoe roerende, hoe akelig het was toen ge daar zo plots die griezelige doodskop van 'k weet-niet-waar tevoorschijn toverde en hem met een droge smak op de rand van uw kansel deponeerde.

Absolveer me, ja nu nog, van al het boze dat toen in me huisde. Maar ik kon er, echt, niets aan doen.

Maar gij, mijn oudere zus, 'k heb u heel mijn leven graag gezien, maar dat !...

Ja, gij met uw annalekes en boekskes, waarin al die latijnse dingies stonden, en waar ik, apekop die 'k was, al eens zat in te snuisteren.

Jubilea

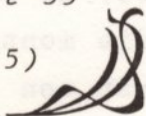

Bruggeman Alfons &
Poppe Maria
Langelede 25

(12.01.1935)

Swartelé Maurice &
Aper Anna
Stationsstraat 35

(09.02.1935)

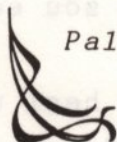

Michiels Prosper &
De Hert Gabriella
Kalve 14

(27.04.1935)

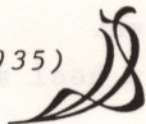
Bracke Victor &
De Coninck Martha
Palingstraat 4

(09.05.1935)

Meneve Georges &
L'écluse Laura
Dorp 18

(15.05.1935)

De Ridder Florent &
De Vos Emelie
Papdijk 35

(17.05.1935)

Michiels René &
De Winter Emilie
Stationsstraat 36

(25.05.1935)

Van Hoecke Alfons &
De Decker Martha
Meersstraat 31

(02.06.1920)

De Meurichy Leo &
Verdurmen Zulma
Bovenhoek 9

(19.09.1935)

Van Bambost Aimé &
Verdurmen Maria
Overslag 8

(09.10.1935)

Demeester Audomarus &
Doens Ludovica
Overslagdijk 15

(17.10.1925)

Van De Wiele Polydorus &
Piens Marie Louise
Zwaluwlaan 14

(23.10.1935)

Hillaert Cyriel &
Ongena Anna
Papdijk 17

(09.11.1935)

Wachtebeekse Beeldkens

Uit Onze Kinderjaren.

DEEL V : BAVO

Oef...eindelijk kraaide de haan de morgendstond in. Wakker als nooit te voren huppelden wij op weg naar school. Het kon niet vlug genoeg middag zijn. Het saaie lesrooster van die voormiddag baarde niemand zorgen. Ons enig doel was behouden en wel de middag te bereiken. Met als laatste aanmaning ons geld niet te vergeten en wat propere kleren aan te trekken werden wij losgelaten de dis tegemoet.

Ma is 't eten nog niet klaar waren de eerste woorden bij het binnenkomen in huis. Ge moet nog een kwartierken wachten, get goe gourt hé ! Ja maar, wij gaan te laat komen zulle, was ons pasklare antwoord. Doch dat veranderde niets aan het reeds hoge tempo van moeders werkzaamheden. Niemand van ons allen aur'ue

Pentekening "OPPERS" (getekend door O. Galens)

langer dan 10 min. eten. Want zie dat de horloge niet juist stond. Ge weet nooit !!

Er werd een zakdoek bovengehaald en daarin werd ons geld stevig vastgeknoopt om zeker niet te verliezen. Dit zou een ramp wezen zonder voorgaande. De kleren werden eens extra nagezien en de bretellen bijgespannen, de kousen opgetrokken en de schoenen dicht-

geknoopt. Zo waren wij reisvaardig verklaard door ons moeder. Zo rap als Fredje Kas (Alfred de Fleurquin) gipsten wij het parcour naar de Walderdonk af. Reeds op de koer was het, en hoevele hebde gij mee, ha maar ik heb meer mee zulle ; sansar gij zij weer bij de goeie. Maar gij moet toch den helft weer meebren- gen naar huis van aa moeder, 't is maar vour te stoefen zeker, 't es nie waar zulle, en poef de eerste slagen vielen reeds. Wanneer na het luiden van de schoolbel iedereen in de rij stond werden de laatste richtlijnen gegeven. Oproerkraaiers zouden zon- der pardon aan de schandpaal te Mendonk worden vastgesort tot ieders spot. Men moest rechts van de baan blijven en met 2 naast elkaar. De natuurkundige uitleg gegeven onderweg moest goed in ons kinderbreintje opgeslagen worden want er moest een degelijk opstel van gemaakt worden. Vanaf de brug over de Zuidlede te Mendonk moest de devotie in acht worden genomen. De snaters moesten potdicht blijven behalve voor gebed. Alleen na de rond- gang aan de kerk zou men iets mogen kopen van dat kraam dat er stond.

Zo zette een keurige stoet, althans in het begin, zich op weg het bedevaartoord H.BAVO te Mendonk tegemoet.

Iedereen scheen goed geluisterd te hebben want de eerste 200 M, bleven rimpeloos verlopen. Wij waren nog niet aan de Smishoek of de eerste oorvegen vlogen reeds in 't rond. Men had eenen "peutsjen" gelapt en had zodoende onvrijwillig de straatstenen gekust.

Een algemeen gelach met daar tussenin een aai...aai... met als gevolg de voornoemde oorvegen. En het binnensmond gegrom van wacht manneken, 'k zal aa ook nog wel krijgen. Een beter begin kon men werkelijk niet dromen.

Aan de Meersstraat werden wij allen vriendelijk verzocht onze zangtalenten ter ore te brengen. Onder de tonen van "Waar de Moervaart kronkelt" werden wij in mars tempo naar diezelfde Moer- vaart gelootst. Hier en daar wat waterplassen ontwijkende, of misschien niet, werd aan hergroepering gedaan juist voor Overlede- brug. Daar werd door meester Galens een 5 minuten les in natuur- kunde gegeven. Over wat nu eigenlijk beemden waren.

Rechts, waar nu het rustoord Moervaartheem staat, lagen diepgelegen weiden omzoomd met knoestige knotwilgen. Dit alles aan elkaar

verbonden, als een mislukt spinnenweb, door een aantal rijen pinnekesdraad. Het waren deze weiden die in de winter steeds onder water kwamen te staan en bij de minste vorst voor ijspret zorgden voor jong en oud.

Doch wij hadden meer oog voor den boomgaard van boer Herman, juist over de vaart gelegen. Het water kwam ons in de mond, ja en we kregen er al honger van al dat fruit aan de bomen.

Hier werd ons voorgehouden dat dit nu de grootste boerderij van Wachtebeke was en dat er vele paarden op het erf aanwezig waren.

Iedereen aanschouwde de jongste telg van de familie Herman die in ons midden verkeerde alsof hijzelf den boer was. Waar wij toen niet aan dachten was dat er ook moest gewerkt worden op zulke boerderij.

Vorbij dit erf werd ons gewezen op een plein dat volstond met hopen graangewassen, wachtende op de dorsmachine tijdens de winter. Deze bouwsels werden "oppers" genoemd. Zij waren opgezet om het graan in de halmen te beschermen tegen de weersomstandigheden, deze bouwsels werden al dan niet gesteund door een aantal wilgenschoren.

De interesse om alles wat natuur en boerenwijsheid was werd wat afgezwakt door listig duw en trekwerk, ook plagerijen kwamen als het ware uit het moervaartwater opgeborreld.

(wordt vervolgd)

PAUL HESTERS

varia

Niet iedereen was er gelukkig mee, maar toch stond men op de Langelede den 30.12.1984 voor een voldongen feit. Na aandringen van de plaatselijke gelovige bevolking richtte men in september 1966 een kapel op. Deze werd ingericht in een klaslokaal van de wijksschool. Achtien jaar lang werd er steeds voor een volle kapel mis gelezen.

Doch het plaatgebrek in de bestaande wijksschool mede veroorzaakt door de sluiting van de wijksschool op de Ramonshoek, welke in september 1984 gebeurde deed vragen rijzen.

Een andere reden, waardoor men het besluit nam, is de terugloop van het priestersbestand hier en elders zodat onze geestelijken moesten vliegen van de ene bidplaats naar de andere. Zo werd op 30.12.1984 voor het laatst mis gelezen op de wijk van de Langelede.

PAUL HESTERS

Wachtebeke

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

12de Jaargang

2de Kwartaal 1985

BOOMGAARD IN BLOEI (CFR. GEDICHT O. GALENS)

Elk auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijk uitgever :
Paul Hesters, Stationsstraat 165, 9070 Wachtebeke.

ALS 'T WEEROM LENTE WORDT

Als 't weerom ál vol bloempjes staat,
 de blijde boomgaard bloeien gaat,
 als lentezonne lonkt en paait
 en t'allenkante streelt en aait,

Als 't weerom sjilpt en kwinkleert
 en bouwt en nestelt onverveerd,
 als 't merelt en als 't nachtegaalt,
 als 't koekoekt en als 't wiewelaalt,

Als 't weerom gonst bij blom en blad
 van bees'ge biekes, honingzat,
 van ronde hommels, nimmer-moe,
 die brommen, 'k weet niet waar naartoe,

Dan wou ik, als het windje zucht,
 met vlinderkes in blauwe lucht,
 met keverkes in 't geur'ge gras,
 ja, 'k wou dat 't altijd lente was.

O. GALENS

ALS 'T WEEROM LENTE WORDT

Als 't weerom ál vol bloempjes staat,
de blije boomgaard bloeien gaat,
als lentezonne lonkt en paait
en t'allenkante streelt en aait,

Als 't weerom sjilpt en kwinkelleert

en bouwt en nestelt onverveerd,

als 't merelt en als 't nachtegaalt,

als 't koekoekt en als 't wiewaalt,

Als 't weerom gonst bij blom en blad

van beez'ge biekes, honingzat,

van ronde hommels, nimmer-moe,

die brommen, 'k weet niet waar naartoe,

Dan wou ik, als het windje zucht,

met vlinderkes in blauwe lucht,

met keverkes in 't geur'ge gras,

ja, 'k wou dat 't altijd lente was.

O. GALENS

Zoals ook het leven van de burger, kabbelt het Kringleven niet altijd even gelijkmatig verder. Nu wij voor 'n paar belangrijke taken staan in onze werking, hoort het dat U tijdig op de hoogte gesteld wordt als aanhankelijk en gewaardeerd lid.

Om eerst met het prettige te beginnen :

Tijdens de Raadsvergadering van het Verbond deed de Provinciale Voorzitter, Dhr. Robert RUYS, een warme oproep tot alle aangesloten kringen om deel te nemen aan een grootse tentoonstelling welke zal gehouden worden in het Museum BIJLOKE te Gent van 4 tot 20 oktober '85 en een grote uitstraling moet geven aan het werk van onze talrijke heemkundigen.

Waar van alle kringen een inbreng verwacht wordt, kunnen wij uiteraard niet achterblijven. Na ampel overleg en om de verscheidenheid in de tentoonstelling te bevorderen, hebben wij besloten een stand in te richten over de Sint-Ambrosius gilde, hier gesticht in 1754 en nog steeds bestaande en in volle bloei. De Gildeleden van toen waren allen bijhouders die zich verbonden de was te leveren voor de kaarsen in de kerk : thans nog slechts de flambeeuwdragers in de processie.

Bij het aloude gildeboek, de vlag en andere attributen hoort natuurlijk ook alles wat des bijen is. Onze ondervoorzitter Paul Hesters bieboer zijnde, zitten wij wel goed. Bijzondere voorwerpen in verband met de Gilde of de Bijenhouderij zijn evenwel zeer welkom. Wij willen er immers iets moois van maken en verwachten in de wijnmaand dat vele Wachtebekenaren onze stand in het Museum komen bewonderen.

Triestiger is het dreigend tekort in de Kringkas.

Waar wij vorig jaar in extremis het lidgeld toch maar niet aangepast hebben, zien wij ons voor het komend jaar verplicht bij het lidgeld een schepje bij te doen, wat wellicht niemand zal verwonderen, integendeel. Sommige bestuursleden wilden het lidgeld meteen aanpassen aan de gangbare normen maar de meerderheid heeft beslist een zeer minime verhoging tot 250 frank door te voeren ; een peulschil als men de kosten rekent van maandblad en jaarboek. Dankzij enkele neven-activiteiten en subsidies van Gemeente en Verbond trachten wij echter de balans in evenwicht te houden.

Omdat U van nu af aan reeds kunt beginnen sparen voor de 50 frank méér tegen einde dit jaar, rekenen wij er stellig op dat U 'n trouw lid blijft van de Heemkundige Kring "Oud-Wachtebeke" die velen zo nauw aan 't harte ligt.

« De Witte in Wabeke »

Of... hoe Pastoor Camerman, die zo graag lijsters kweekte,
bijna schaakmat werd gezet.

Er is, in de Meersstraat, een zelfwasserij,
maar vroeger was dat daar een bierbrouwerij.

Nu zijn ze, bij Hermans, met loog aan de zwier,
en eertijds, bij Brandes, daar rook het naar bier.

De zoon van de brouwer, een olijke gast,
verzorgde de zaak lijk 't een brouwerszoon past.

Vanachter op 't hof was een hage, zó dik,
daarin vonden honderden vogels hun schik.

En kijk, in die haag had een lijster haar nest
vol mollige jongen, die piepten om 't best.

De brouwer, Armand, zei het aan de Pastoor ;
ge weet wel, aan Camerman, die was één oor !
Hij zei : " 'k zal ze halen als niemand het ziet."

(een ornitoloog kan dat kweken lijk niet)

Hij had een collectie, (wat klonk het daar blij,)
van kwartels, van merels, en vinken erbij.

Daar zouden die lijsterkes, knusjes en fijn,
verzorgd en verwend, in een hemeltje zijn.

En Brandes was blij als een jarige knaap !

... een uurke nadien, wel, hij schrok zich een aap !!

Daar zag hij, aan d'hage, die rakker Remi
en wist het, - het nest was wel riebenedebie.-

Remi was een gladde, hij sloop langs de haag,
maar Brandes kreeg toch onze guit bij de kraag.

Hij stuurde de knecht, dat was Soetaert Xaveer,
met piepers en nest bij "Eerwaarde Meneer."

Daar werd het geval in een "mijte" gestopt,
door Paster geasd en gedrenkt en gesopt.

Remi, daarentegen, was slechter geloot !

Och ja, een pak slaag, daar gaat niemand aan dood.

Maar slaan paste niet op de brouwer zijn toog :
die had wel een andere pijl op zijn boog.

Aan 't moutkot, dat trapke, dat zolderke ! Krek!
hij stekte Remi bij het vel van zijn nek.

Wat trapkes omhoge en 't deurke goed toe ,
daar zat hij in 't deemster. Dada, kiekeboe!

En Brandes beneden. Hij was echt voldaan ;
dat sprot zou wel, huilend, alarrem gaan slaan.

Een tijdje daarna ging de brouwer eens zien :
ge weet nooit wat daar in die krocht kon geschiën.

Maar wie zou't geloven ! Daar hoog in dat kot,
er werd niet gehuild, niet geschreid, niet gesnot,

Maar onder de pannen, in plaats van geschreeuw,
weerklonken de tonen van de "Vlaamse Leeuw"

De hierman deed amper het grendelke neer : ...

een flits ! en..."Saluu ! Tot als 't past hé, meneer !"

Armand stond daar paf, van de donder geraakt :

ja, heel dat geval had hem "groggy" gemaakt.

Hij sakkerde wat op Miry en zijn "Leeuw"

en op Ernest Claes, 't jeugdidool van deez' eeuw!

Toch moest hij bekennen " dat jeugdig venijn,

is toch een kadee waar 'k niet boos kan op zijn."

De held van die loll ? Een sloeber, dat was't !

Geen kwaad stak erin, 't was een sakkense kwast.

Hij is al lang dood en begraven, de duts.

...te vroeg moest je gaan, kleine schelm : Remi Puts.

O. GALENS

VIJFTIGJARIG KLOOSTERJUBILEUM VAN ZUSTER DESIDERIA (LEONIE DE MEY) UIT
OVERSLAG IN HET KLOOSTER DER ZUSTERS VINCENTIUS A PAULO TE ZELZATE

In 1938 kwam zuster Desideria in het kleuteronderwijs terecht, in de school van de zusters van Sint Vincentius a Paulo in de Kerkstraat te Zelzate. Na het Paasverlof van dat jaar kwam ondergetekende als tweeënhalfjarige kleuter in hetzelfde schooltje bij zuster Martina in het eerste jaar. Toen reeds vertelden die twee- en driejarige hummeltjes aan elkaar dat ze gehoord hadden van de kinders van het tweede jaar dat zuster Desideria zo een leutige zuster was om bij te zitten. Toen het dan onze beurt was om bij haar te zitten, bleek dat volledig te kloppen. De herinnering aan zuster Desideria vervaagde nooit en er was zelfs nu en dan enig contact.

Op pad voor het jaarboek, meer in het bijzonder voor het verzamelen van getuigenissen in verband met de eerste wereldoorlog, werden we naar zuster Desideria verwezen. We zijn haar met genoegen gaan opzoeken. Van het één kwam het ander en zo waren we op zaterdag 16 februari aanwezig op de viering. We kunnen de gevierde niet beter in het daglicht zetten dan door de letterlijke weergave van de toespraak bij deze gelegenheid gehouden, door Mevrouw Chalmet, geboren Irène De Pauw uit Overslag. Zuster Desideria nog veel jaren !

G. HOEBEKE

" *Dag Zuster Desideria,*

Zuster Desideria, toen ik dertig jaar geleden voor u in de klas kwam zitten had ik meteen een boontje voor : we waren allebei kind op Overslag, een kleine groep mensen die leefde onder de kerktoren of aan 't grotje in de meimaand waar wij nog meer dan anders samen hoorden. We groeiden op in dezelfde straat maar bij mij waren er toen al kasseien... Wij kenden dezelfde volksfiguren, u kende ze als jonge mensen, ik ken ze alleen op latere leeftijd ! Ik noem er zo maar enkele op : Stefe Kanne, Mance Potters, Lenie Guile, Mineke Poes... U kende mijn pa en ma en geloofde in de spreuk van die appel en die boom, waardoor tussen ons alles goed zat.

FOTO : „Leonie De Mey ° 1905.
Hier in 1917 Plechtige Communie“

en als de dokters voorspelden dat Leonie, in 't Overslags "Lenie" niet oud zou worden, werd u met enorme liefde en zorg gekoesterd. Zoals wij nu kunnen zien kwam die voorspelling niet uit, en gelukkig maar, of we hadden vandaag geen feest !

Op moeders rug trok u te voet naar 't station in Wachtebeke om vandaan per trein op doktersbezoek te gaan naar Gent. Van uw viende tot uw elfde jaar bleef u ziek op bed liggen : de zussen Madeleine en Martha en broer Petrus speelden rondom u maar meespelen was er voor u niet bij. De verhalen van vader kleurden de dagen en moeder leerde u geduldig bidden en wachten op beterschap. Naar school gaan ging niet, maar met uw helder verstand en de hulp van de Zusters Bernardienen van Overslag kon u de achterstand snel inlopen.

Met uw herwonnen gezondheid en door de goede zaken die vader deed op de baan en moeder in de winkel, keerde het tij in het gezin De Mey. Tussendoor werd er duchtig gesmokkeld : wat aan de achterdeur - op 't hollandse- het huis binnenkwam, ging de grens over -binnenshuis- om langs de voordeur ons eigen land binnen te komen. Madeleine weet nog zo goed hoe u op een zekere dag eens helemaal omwonden werd door uw moeder met stoffen, die de grens over moesten. Het ganse pakket zat tot onder de oksels onder uw jas verborgen. De douaniers van dienst echter kregen toch argwaan en hielden u en uw zus staande. Madeleine, ook niet van gisteren, zei vlug :

" Van mijn zusterken blijven, hé meneer, want ze heeft een kiekebuste en vallende ziekte ! " De douaniers lachten hartelijk en lieten het zieke kind dan maar over de grens... De oorlog tekende uw jeugdjaren en als uw broer Petrus op een van de laatste dagen van de oorlog 14-18 nog wordt doodgeschoten door de wegtrekkende Duitsers, dan wordt het leven zo triestig thuis.

Vandaag wil ik u namens het personeel van onze school, uw school, toespreken. Ga rustig zitten, we vieren niet alle dagen vijftig jaar kloosterleven. Gelukkig voor u; Zuster, werd u op 29 december 1905 geboren, één dagje vroeger was een minder aangename dag geweest !

Vader Nand en moeder Ida hadden er van hun 10 kinderen slechts 4 overgehouden

FOTO : „Leonie De Mey als onderwijzeres (vóór 1938)“

In O.L.V. Presentatie worden de studies met succes afgemaakt. Een gediplomeerde in het dorp gaf de mensen op Overslag weer eens de kans om aan de deur te komen kommèren. Als kleuteronderwijzeres kon u onmiddellijk aan de slag in de plaatselijke school. Echte vriendinnen als Pharaïlde De Block, Anna Van Hurck, Margriet Gijssels en Irma Thomas kwamen samen voor 't voetlicht in de toneelbond die u oprichtte. Lenie speelde meestal rollen van kwade schoonmoeders of van heksen of duivels, rollen die Lenie schitterend lagen : bisnummers volgden en de zaal van Nathalie daverde van 't succes.

Den Overslag stond op stelten toen het nieuws zich verspreidde dat Juffrouw Lenie naar 't klooster wilde : Hoe was 't mogelijk : zo'n schone plaatse en thuis alles hebben wat ze wilde ! Daarveur moedde goe zot zijn ! Pastoor De Wolf had het er altijd al in gezien maar Overslag begreep het niet. Moeder Ida was triest : ze had niet veel goeds gehoord over kloosters : "Kloosters zijn roosters !" zegde ze steeds in haar winkel, "ze maken de mensen daar een kopke kleiner !" en haar Lenie was al zo klein ! En 't klooster van Wachtebeke stuurde den boer met de vigilante om haar te gaan halen : zo kon ze een laatste keer chiek doen vbbz ze de eeuwige armoede tot de hare maakte. Vader Nand zat op den bok van de wagen en moest opvallend veel in zijn zakdoek blazen. Overslag zag Juffrouw Lenie met lede ogen uit het dorpsleven verdwijnen : de toneelbond verzwakte en er werden geen stukken meer gespeeld met heksen en schoonmoeders... En Valle Bleyweert troostte iedereen met te zeggen dat Lenie het in 't klooster toch niet zou uithouden, maar Valle faalde ...

Leonie werd zuster Desideria en leerde op haar nuchtere maag pekelfaring te eten, opgediend in een stuk krantepapier ! De pap en de boterhammen verteerden gemakkelijk op de strozak in de kale witgekalkte slaapkamer... Wij leerden u kennen als onze lerares Godsdienst en Muziek en Zang, en als "den Dees". Trap op trap af moesten we uw harmonium versleuren : we waren telkens buiten adem als we moesten beginnen zingen. We oefenden wekenlang het "Te Deum" en de "Gloria" en dat waren schlagers die ons toen ook al niet nauw aan het hart lagen. Maar uit volle borst zongen we "De boerkes smelten van vreugd en plezier !". Wie de aap uithield en uw les wilde storen moest vooraan komen zitten en aan het harmonium trappen in uw plaats, terwijl u dan rechtstaand met één hand het klavier verder bespeelde. Ik heb goed leren zingen, maar ik kon ook heel goed trappen...

Op onze school bloeide de V.K.S.J. beweging onder uw leiding. Pater Janssen was onze bezielende proost. Wij kwamen in uwen V.K.S. om wit met u te staan, en als we dan iets mispeuterden moesten we telkens

horen : " En zijt gij nen V.K.S.er!". We gingen op in onze jeugdbeweging, stapten fier achter onze vlag, en we konden ons K.S. gebed zonder stotteren afdreunen. We streden nog voor idealen, droegen in liederteksten de vlag de heuvel op en beloofden plechtig onze zuiverheid te bewaren ! Om de kas te vullen verkocht u in't zwart snoep aan de internen : voor de goede zaak werden talrijke tanden geoflerd. De snoep van Lieske, door de externen binnengesmokkeld, nam u af van de internen : u duldde géén konkurrentie ! Met Kerstmis kocht u met dit geld dan voor ieder een pakje, u betaalde de boterkoeken en de chocomelk.

En als er hier dan al eens zusters waren die probeerden uit te vissen of er geen verborgen geestelijke roeping te vinden was onder al die

FOTO : „Zuster Desideria (Leonie De Mey) helemaal in het begin van 1938.

leerlingen, dan moeten wij hier toegeven dat u vanzelf het koren van het kaf kon scheiden, en ons dus géén nutteloze vragen hebt gesteld, ook niet aan mij.

Het internaat was gekend voor orde en tucht en onvermijdelijk was uw naam hieraan verbonden. Op wandeltochten, twee aan twee in de rij deden uw kwade blikken de verliefde jongelingen op de vlucht slaan.

Een oud-interne zei me nog onlangs : "Mijn man vergeet den Dees nooit!" U sloop als een Sherlock Holmes langs de chambrettes en waar iets scheef liep maakte uw optreden onverbiddeijk alles recht. Streng en rechtvaardig : twee eigenschappen u toebedeeld door uw oud-leerlingen. Onvergetelijk waren sommige van uw uitdrukkingen :

"ge zijt juist een bende wilde negers!" met de nadruk op wild.

"Wie den aap uithangt kan dat buiten gaan doen!"

"Brave mensen, zo gaat dienen vlieger hier niet op!" Maar meestal ging die vlieger niet op omdat we u al hadden horen komen door het gepiep van uw schoenen. Ook het kuchend hoestje verraadde dikwijls uw komst, en dat was voor ons het teken om stil te vallen ! U dreigde steeds dat we geen bewijs van goed gedrag en zeden zouden krijgen bij het verlaten van de school : pas later echter beseften we dat we dit bewijs alleen maar op 't gemeentehuis konden krijgen.

Bij het turnfeest bruinden we onze benen met chicoreisap om meer indruk te maken op de jongens van de Broedersschool, maar zelfs dat pretje gunde u ons niet : voor het vertrek naar de bureu moesten wij in een klaarstaande emmer onze benen weer afspoelen! Ik denk ook nog aan de lessen

in Wellevendheid en Beleefdheid die we tussendoor ook nog meekregen. U leerde ons omgaan met het andere geslacht, en die opleiding was puur theoretisch ; voor de praktijk hebben we u nooit om hulp moeten vragen... Zuster Desideria, uw strenge blik is milder geworden met de jaren, de foto in de krant van gisteren ziet er zo vertederend uit. Mijn leerlingen noemen u nu "het zusterken van de

chocomelk" maar de vele oud-leerlingen hier aanwezig zijn gekweekt volgens 't oud systeem en weten beter ! En wat kunnen we hier dan nog aan toevoegen, Zuster, dan u te danken voor zoveel onvergetelijke dingen die onze jeugdjaren hebben bepaald. Als dank voor al die mooie jaren zullen wij nu samen uw lievelingslied zingen : " Want oude liefde roest niet, niet alles gaat voorbij !"

Blijf nog lang bij ons !

Genegen,

Irène De Pauw.

*** VARIA

Dr.P. Vandewalle : "Oude maten, gewichten en muntstelsels in Vlaanderen Brabant en Limburg."

Bijna 2 eeuwen na het invoeren van het metriek stelsel worden nog steeds oude maten gebruikt en is de herinnering eraan bij velen nog steeds zeer levendig. Toch stelt men vast dat zeer veel mensen nog problemen hebben met de omzetting van de oude maten in de huidige. Daarom dit handige en praktische werkje dat op wetenschappelijke basis de metrologische problemen hoopt op te lossen. De 70 blz. tekst bevatten de volgende gegevens :

- een inleiding
- een lijst met de namen van 1226 parochies en dorpen met hun omzettingcode
- de waarde van de el, de voet, de vierkante roede, de korenmaat, de havermaat, de pint en het pond voor de verschillende kasselrijen en omschrijvingen van het vermelde gebied
- gegevens over de toenmalige muntstelsels, de waarde in goud en zilver van de toen gangbare munten.

Uitsluitend te bestellen door overschrijving van : 150 BF + 25 BF verzendingskosten op rekening 384-0262690-01 van P.Vandewalle, Oostende, vermelding : Oude Maten.

Babeekse Varia

*** EERSTE KWARTAAL 1985, DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING :

HUWELIJKEN : -Brys Dirk, Sint-Denijs-Westrem en Aelterman Huguette,
Molenstraat 42.
-Van Nieuland Rudy, Gent en De Coninck Martine, Groenstr.21
-Van Hoecke Dirk, Rozenlaan 2 en Vervaeet Hilde, Rechtstro 43
-Wolff Jean-Claude, Roodborststr. 13 en Tency Marie-
Jeanne, Roodborststr. 13
-Van Hamme Danny, Gent en Verhelst Anne-Marie, Tortelduif-
str. 3

GEBORNTEN : -Blancke Angelique, Spreeuwstr. 20
-D'Haene Tim, Groenstr. 31
-Saelens Fiona, Lijsterstr. 6
-Verplancke Robby, Kalve 19
-Noë Griet, Axelsvaardeken 29
-Van der Straeten Sofie, Meersstr. 5
-Van Poucke Gert, Kalve 66
-De La Riviere Cindy, Kalve 9
-Verstraeten Leen, Walderdonk 71
-Van Laecke Kristof, Langelede 128
-De Nijs Roel, Stationsstr. 92
-De Witte Lindsey, Rechtstro 16
-Van Verdegem Jasper, Walderdonk 14
-Gerres David, Vieruitersten 4
-Melkebeke Evy, Molenhoek 42
-Vereecke Liesl, Ramonshoek 6
-Diels Kathy, Vinkenstr. 32
-Goossen Tineke, Nachtegaalstr. 7

VERLIJDENS : -Velleman Augustinus, Molenhoek 74 (83j.)
-Van Assel Leonard, Langelede 143 (81j.)
-De Smaele Josephine, Kalve 53 (74j.)
-Bruyns Armand, Dorp 25 (75j.)

- Renaudin Joanna, Meersstr. 31 (90j.)
- Nollens Emma, Dorp 25 (85j.)
- Fasseel Julma, Axelsvaardeken 54 (81j.)
- Staelens Napoleon, Kalve 2 (76j.)
- De Saint Mortier Marcellus, Dorp 25 (86j.)
- Van Waes Jules, Lindestr. 4 (89j.)
- Saman Elvira, Dorp 48 (86j.)
- Van Hyfte Maria, Stationsstr. 159 (81j.)
- Buysse Alfons, Kalve 53 (70j.)
- Poppe Albert, Kalve 6 (68j.)
- Raes Leonia, Dorp 28 (74j.)
- Van Laethem Germana, Kruisbekstr. 8 (83j.)
- Scheire Jan, Melkerijstr. 2 (25j.)
- Vols Medard, Langelede 7 (78j.)
- Van Den Berghe Germaine, Meersstr. 31 (76j.)
- De Cock Germaine, Dorp 25 (84j.)
- Timmermans Winand, Rechtstro 31 (85j.)
- Bisback Maria, Meersstr. 31 (87j.)
- Willems Maurice, Oudeburgse Sluis 48 (59j.)
- Verplancke Petrus, Stationsstr. 127 (84j.)
- Bogaert Alice, Godshuisstr. 13 (84j.)

*** In het eerste kwartaal van '85 kwamen 60 mensen onze rangen op de gemeente vervoegen, 72 trokken van hier weg terwijl er binnen de gemeente 33 personen verhuisden.

Het aantal inwoners van Wachtebeke op 31.03.1985 : 7010

*** MEDEDELING VOOR GENEALOGEN

Wilfried STEEGHERS- De Staten van Goed van Ambacht Maldegem, Deel XIII, 1984. Zo pas verscheen het dertiende deel van de Staten van Goed van het ambacht Maldegem van de hand van genealoog Wilfried Steeghers. Dit deel XIII loopt over de periode 1775-1784. Het kost 450 fr. + 60 fr. voor de verzendingskosten. Dit bedrag mag gestort worden op Rek.nr. 390-0162547-30 van Mevr. Kelderman, Koggestr. 15 - 9000 Gent.

Uit Onze Kinderjaren.

DEEL VI : BAVO

Het was van : "Meester, hij heeft dat gedaan en hij dat. En gij niets zeker !" En pardof in één slag had de meester drie man te grazen. "En als't hier zo voort gaat zullen er zeker aan de schandpaal komen." Dra bereikten wij de Mendonkse dreef. Een tamelijke karrenslag omzoomd door twee rijen statige bomen.

Reeds meermaals had ik in mijn broekzak getast om mij zeker te vergewissen of het geld er nog in zat, ge weet nooit !

Er was immers al iemand die een deel van zijn centen kwijt was.

In de dreef werd niet meer zo nauw gespeurd naar orde en netheid, wij waren immers van de grote weg af.

Men moest voor van alles op zijn hoede zijn, nen stamp om niet in de gracht te vliegen, een zwiep water uit nen plas, opletten voor "peutjen lappen" en zeker opletten voor de meester. Dat noemden zij dan op bedevaart gaan, ja dat allemaal in de gaten houden was al een boetedoening op zijn eigen.

"Sstt...sstt...", het kennersoog van meester Galens had een reiger ontwaard. En wij staren en ja na vele aanwijzingen zagen wij zo iets op één poot staan op zoek naar een kwakend schepsel om zijn honger te stillen.

Aan die Mendonkse dreef scheen geen einde te komen. Ongeveer halverwege werden wij gekonfronteerd met een groot natuurwonder. Een lindeboom die reeds verschillende eeuwen ons klimaat had getrotseerd.

Volgens de meester enig in de omgeving !

Goudgele bladeren dwarrelden bij het minste zuchtje wind in bosjes naar beneden terwijl hun voorgangers onder het getrappel en gesleep van onze voeten tot compost werden verwerkt.

Af en toe moesten we de baan even vrij maken om meer devotie-vollere bedevaarders door te laten. Het waren meestal in het zwart gehulde kromgewerkte vrouwtjes die met den velo al bellend dat jong geweld wat opzij trachtten te krijgen.

Foto : Halverwege de Mendonkse Dreef de Nederlandse Linde in volle tooi. 430 jaar oud en ingeschreven als een geklasseerd monument.

Na het passeren van de brug over de Zuidlede was het stilte geblazen. De boetetocht trad hier werkelijk in. Zwijgen betekende reeds op zichzelf een pijniging. Van nu af werd er luidop gebeden. De eerste halte was het kapelletje toegewijd aan O.L.V. in nood dat zich aan de rechterkant van de weg bevond. Reeds van daar kon men de drukte waarnemen die rond de dorpskom plaats vond. Bij het naderen van de kerk speurden onze oogjes de omgeving af op zoek naar het spekkenkraam. Voor de krakende en piepende oude menskens die zich rond het kerkgebouw voortsleepten hadden wij geen oog. Wij moesten werkelijk aangespoord worden om in de sliert van bedevaarders binnen te dringen.

Waarom was dat nu nodig ? Zoveelmaal rond de kerk gaan en dan nog
 [luidop bidden ? Bij de minste niet devotievollle beweging of uitdrukking
 van onze 't wege werden we loens bekeken door de in zwart gehulde
 gedaanten welke door de reuma reeds dermate waren toegetakeld dat
 hun laatste kans op genezing of een halt toeroepen aan deze ziekte
 de aanroeping van den H. Bavo was. Ge kon hun gedachten zo van hun
 gezicht aflezen. "Gij snotneuze, hou ulder koest !" Hadden zij gedurfd
 wij hadden nog een draai rond ons oren gekregen ook. Als toemaat op
 de ommevang mochten wij nog een cent deponeren in de kerk ter vrijwa-
 ring van het licht. Er werd immers verwacht dat iedere bedevaarder
 als einde van zijn boetetocht een kaars zou laten branden ter ere van
 de H. Bavo.

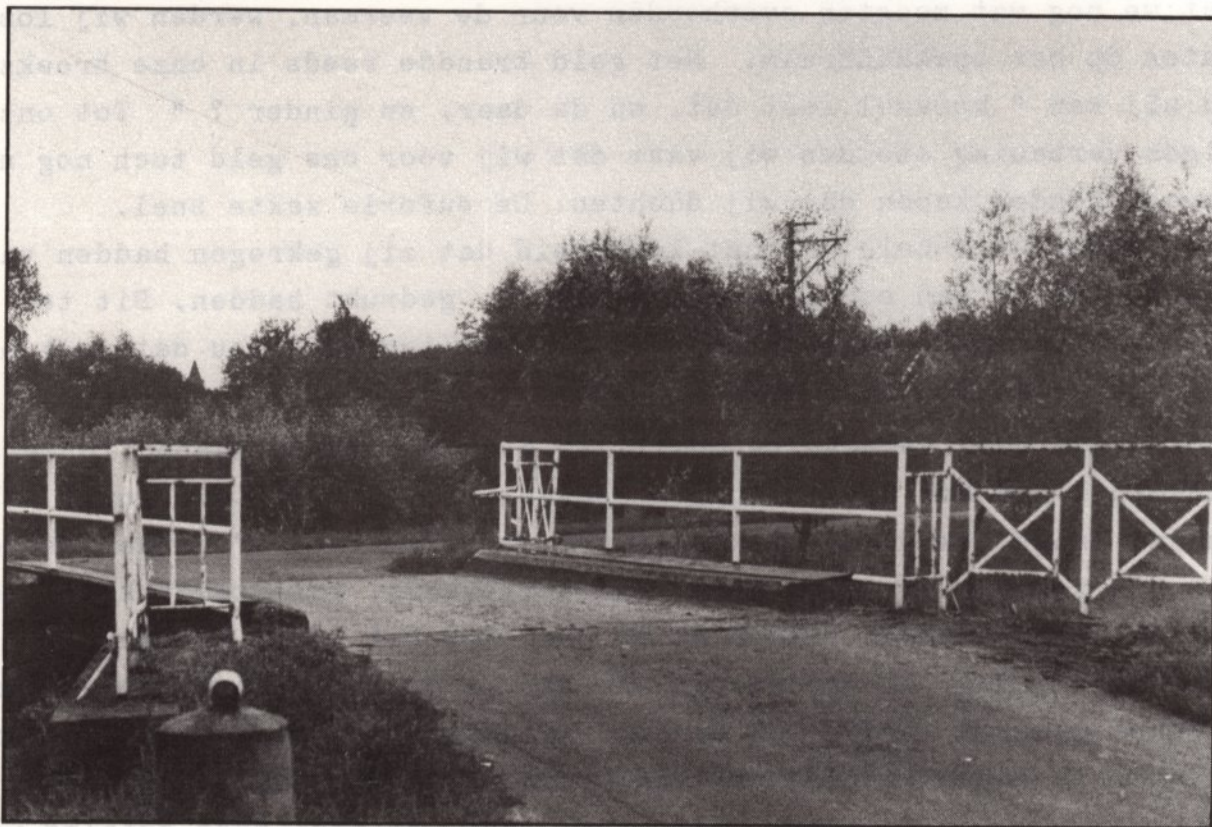

Foto : Brug over de Zuidlede gezien vanuit de Mendonkse Dreef.

Vanaf hier moest er gebeden worden tot aan de kerk in het dorp.

Paul Heesters

(wordt vervolgd)

REDACTIE: DE MAESSCHACK RITA, RECHTSTRO 10
 HEESTERS PAUL, STATIONSTRAAT 185
 WAERTENS PATRICK, TULPENLAAN 17

Of ons geld ook omgezet werd in was en kaarslicht betwijfelden wij sterk ! Alle kaarsstaanders stonden reeds vol vlammeende kaarsen. Bij die gedachte bleven wij niet stilstaan. De kwelgeesten in ons werden reeds wakker. Bij het verlaten van de kerk werd getracht enkele kaarsvlammetjes naar het verleden te blazen. Wij, die dachten nu reeds storm te kunnen lopen op de plaatselijke kermis kwamen bedrogen uit. Eerst moest er nog een stuk geschiedenis afgehandeld worden. Wat uitleg over Mendonk als gemeente met als laatste punt de lokale schandpaal en de historiek ervan.

Aan die paal waren vroeger menig oneerlijke (kleine) mannen of vrouwen vastgemaakt tot spot van iedereen. Men kon er de aan de paal vastgebonden mensen treiteren en er op spuwen en nog andere wreedheden op plegen. Om zo de gedachten en daden van de veroordeelde trachten te veranderen in goede zin.

Eindelijk het lang verwachte gebeurde dan toch. Na een waarschuwing dat we nog wat moesten overhouden voor de veerman, werden wij losgelaten op het spekkenkraam. Het geld brandde reeds in onze broekzak. En wij van " hoeveel kost dat, en da daar, en ginder ? " Tot onze eigen verbazing stelden wij vast dat wij voor ons geld toch nog niet zoveel konden kopen dan wij dachten. De euforie zakte snel.

Toch waren er enkele die het kaarsgeld dat zij gekregen hadden van hun moeder of van een geboor achterover gedrukt hadden. Dit ten voordele van hun eigen behoeften. Den Heilige Bavo zou dat toch niet weten op een vlammetje meer of minder.

Onze keuze werd dermate vermoeilijkt door het grote aanbod in verscheidenheid. Men kon kiezen tussen hoeveelheid en kwaliteit zoals babbeluten, lange gekleurde suikerstokken, slapkens met of zonder chocolade, van die rollen zwarte rekkers, muilentrekkers, kolijzenstokken, welke wij later in stukken sneden en in een fles met water staken om zo schuddend schuim te produceren wat dan in de kindermund schuimeken-trekken genoemd werd. Ook konden wij gokken en dit door een boterstamper te kopen waarin soms een frank zat. Met wat geluk konden wij zo nog wat extra's kopen. Maar veel moest er niet meer getalmd worden, de tijd drong. De terugtocht moest worden aangevat. Het was verzamelen geblazen. De meesters telden hun manschappen alvorens de boottocht aan te vatten.

Paul Hesters

(wordt vervolgd)

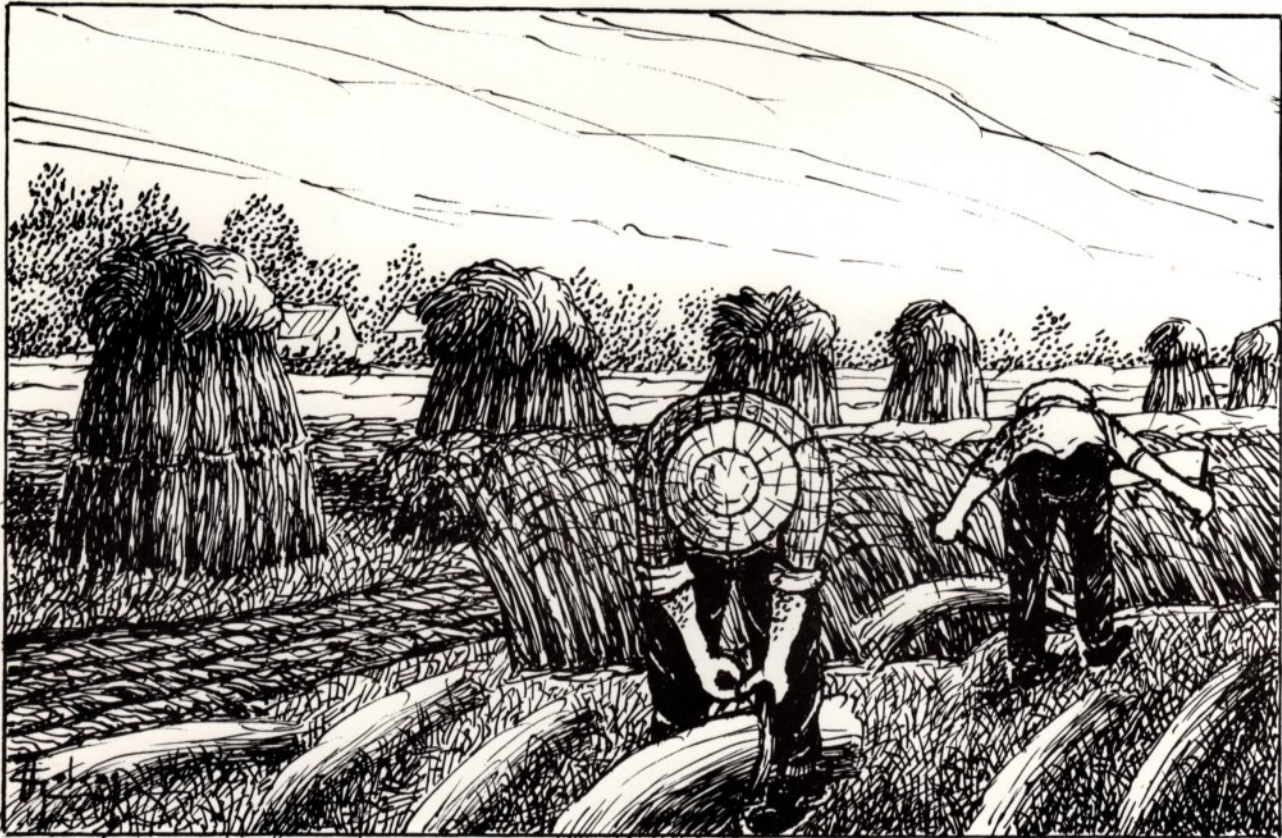

Wachtebeke

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

12 Jaargang

3 Kwartaal 1985

PIKKERS EN BINDERS OP HET LAND (CFR GEDICHT O. GALENS)

Elk auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijk uitgever :

Paul Hesters, Stationsstraat 165, 9070 Wachtebeke.

Z O M E R M I J M E R I N G

Wanneer het rijpend korenveld
 ons weer een rijke oogst voorspelt
 dan komt mij in herinnering
 hoe 't vroeger bij het oogsten ging.

'k Zie nog die pikkers op het land
 met pik en haak in forse hand
 de halmen striemend slag na slag,
 tot 't veld vol pikkelingen lag.

'k Zie nog die binsters, bijdehand,
 gebronsd en bezebruin gebrand,
 met taaie vlijt, met kracht en kruim,
 de schoven bindend "overduim"

'k Zie nog die stoere stuiken staan,
 hun plompe koppen zwaar van 't graan,
 doorgloeid van zomerzonnebrand,
 op stuikgewinde en stoppeland.

'k Zie nog die dorsers, beresterk,
 in stal en schuren aan het werk,

'k zie op en neer de vlegels gaan
 en roffelend de tweeslag slaan.

'k Zie nog...ach nee, zo was 't weleer !
 het pikt, het bindt, het stuikt niet meer,
 het vlegelt niet meer lang en luid !

... 't Combient... en amen is 't... en uit.

O. GALENS

Waarde Kringleden,

Als U deze regels leest zullen sommigen onder U reeds het JAARBOEK '85 ontvangen hebben. Eens te meer een interessante bijdrage over de eerste wereldoorlog waarover nog zoveel "petite histoire" ongeschreven is. Verhalen en herinneringen van mensen die het aan den lijve meegemaakt hebben die nu, soms geboetseerd door de loop der jaren, te boek gesteld worden. Om te bekomen van de lezing dezer droevige tijdsepisode, volgt dan een reeks leuke sagen en vertelsels over spoken en duistere machten waar onze grootouders voor beefden.

Ongedurigaards die niet kunnen wachten op het bezoek van één van de zeven bestuursleden-lidgeldophalers welke traditiegetrouw het jaarboek thuisbezorgen, kunnen hun boek desgevallend afhalen op onze stand op de Saffarkensmarkt. Je moet dan wel de nodige dukaten extra meebrengen om meteen uw lidgeld van minimum 250 fr. te voldoen ('n extraatje is steeds welkom in onze magere kas).

Meteen kunt U dan een zakje van onze onvolprezen WACHTEBEEKSE SPEKKEN meedoen, of een reeks postkaarten. Inderdaad, ter gelegenheid van de SAFFARKENSMARKT geven wij in herdruk een reeks van 10 oude postkaarten uit, met zichten van WACHTEBEKE uit vroegere dagen. Bij de samenstelling werd erover gewaakt dat zowat elk gehucht van de gemeente aan bod komt, 'n waarlijk uniek bezit voor 'n schamele 100 frank.

Naast de drukbezochte Saffarkensmarkt, die eens te meer een toppeur belooft te worden, staat er voor onze Heemkundige Kring nog één en ander te beleven in de komende maanden.

met de JAARMARKT houden wij in de lokalen Rechtstro een grote fototentoonstelling over oude ambachten. Deze prachtige fotoreeks wordt ons ter beschikking gesteld door de "Gewestelijke Vereniging tot Bevordering van het Toerisme in het Land van Waas". Geënkadreerd met oude ambachtelijke werktuigen wordt dit beslist een bezoek overwaard.

Ondertussen neemt onze Kring in oktober deel aan de Provinciale Tentoonstelling van de Heemkringen in Oost-Vlaanderen in het museum Bijloke te Gent. Via affiches en krantenartikels wordt hieraan ten gepasten tijde wel de nodige ruchtbaarheid gegeven. Intussen wens ik U nog 'n stralend-warme zomer, 'n prettige vakantie en 'n leuke Saffarkensmarkt.

De Voorzitter

C. DAVID

Wachtebeekse Beeldkens

Uit Onze Kinderjaren.

DEEL VII (SLOT) : BAVO

Terwijl wij onze snoep trachtten te verorberen, zette de meute jongens zich in beweging, richting Spanje Veer. Hier hadden wij in onze dromen menig Spaanse soldaat tegen het lijf gelopen. Doch vele oorlogsattributen en personen waren hier niet te zien. Alleen een boot, welke zeker geen gelijkenis vertoonde met een Spaans galioen. Met deze platbodem zouden wij dus de overtocht wagen. Ook veel volk om dit vaartuig in beweging te zetten was er niet te zien, slechts één persoon. Dit moest dan wel de kapitein wezen, naar men vertelde een zekere Richard De Vilder, de man met de pet.

Foto : In de woelige 17e eeuw verrees aan het Spaans Veer een fort, dat in 1652 gesloopt werd, de stenen zou men gebruikt hebben bij de heropbouw van de kerk. Het werd later heropgericht. De Spanjaarden wierpen hier in 1690 een brug over de Moervaart en trokken een brede weg door het veld. Het Spaans Veer vindt men tot het begin van de 18e eeuw als leen vermeld. Het veer zelf behoort nu ook al tot het verleden.

Voor wij dit onstabiel gevaarte mochten betreden, moesten wij onze laatste cent neertellen, 25 centiemen per persoon. Niet

alle woelige knapen konden in één vaart de overkant bereiken. Men verdeelde zich dus in groepen. Ikzelf, zeker geen voorvechter, trachtte mijn schrik te verdoezelen door mee te doen met de wilde mannen van mijn groep, in de hoop dat zij mij dan niet zouden uitlachen of treiteren.

Alvorens de trekkabel uit het water te halen werd uitgekeken of er geen binnenvaartschip in aantocht was. Deze schepen hadden voorrang tegenover de veerboot. Zouden wij nu allemaal aan die kabel moeten trekken? Daarvoor zouden wij toch zeker niet moeten betalen hebben. Doch onze kapitein toverde een stuk hout te voorschijn en stak dit over de kabel waardoor hij een vast punt had om de boot door zijn eigen lichaamsgewicht zo vooruit te duwen. Halverwege konden enkele onder ons de verleiding niet weerstaan om de boot wat te laten zwalpen. Ook werd er met water gegoid. De schrik sloeg mij om het hart, ik zag het water langs alle kanten op mij komen, zelfs inwendig kreeg ik een water opdrang. Alles kon mij gestolen worden als ik maar zo snel mogelijk aan de overkant was en liefst in droge toestand.

De aankomst gebeurde volgens mijn eigen gevoelens ook niet in veilige omstandigheden. Ook mijn gelaatskleur moest van het normale afgeweken zijn want het was al rap van: "gij schaaishijter" van hier en van daar. Gelukkig was ik niet alleen in zulke situatie. De innerlijke druk nam nog toe zodat ik moest uitzien naar wat struikgewas om me te kunnen bevrijden van de inwendige waterlast. Met de gedachte dat de beste stuurman aan wal staan wachtten wij geduldig tot wanneer iedereen veilig en wel de overkant had bereikt. Als laatste bezinningswoord op onze boetetocht werd nog even halt gehouden aan de BAVO-kapel om nog enkele gebeden te prevelen. Van een bos of een wildernis waar eens den H. Bavo zou gewoond hebben was hier niets te bespeuren. Evenmin een hol in de grond. Langs heen de moervaart werd de tocht verder gezet, richting Wachtebeke.

De meesters hadden de handen vol om nog ietwat orde in de troep te kunnen houden. Het water werkte als een magneet. Steeds maar dicht bij het water trachtten te lopen, voornamelijk de "schaaishijters" werden die richting uitgedreven. Zelf waakte ik erover mij zover mogelijk van het water te bewegen en in tegenstelling met het eerste gedeelte van de tocht, zодicht mogelijk in de buurt van de meester te gaan.

FOTO : De Bavokapel werd afgebroken in de Franse Tijd en pas in 1868 heropgebouwd aan de overkant van de Kapelwegel.

De bende begon te rekken, hier en daar waren reeds vermoeide benen te bespeuren. De kousen waren voor het grootste gedeelte afgezakt.

Sommigen moesten aangepord worden wat beter aan te sluiten.

Aan dit stuk moervaart bleek geen einde te komen, na iedere kronkel die het vaarwater maakte dachten wij de samenvloeiing van Langelede en Moervaart te kunnen ontwaren. Doch, te vergeefs. Eindelijk door de knoestige knotwilgen zagen wij de serres van bloemist De Craene. De thuishaven van onze medestrompelaar Lucien. Deze had het genoeg als eerste de groep te mogen verlaten om zich op de pomp te storten teneinde zijn dorst te kunnen lessen. Met lede ogen stelden wij vast dat het einde voor ons nog niet in zicht was. Hoe meer wij aan drinken dachten hoe dorstiger wij ons voelden. De versnaperingen van het spekkenkraam hadden de verzuchtingen naar wat vocht in onze keel nog doen toenemen. Over de Pottershoekbrug werd ons een stuk Wabeekse kasseien onder de voeten geschoven. Levensgevaarlijk voor diegene die hun voeten niet meer konden opheffen van moeite.

Zij zochten dan ook de legendarische kerreslag naast de baan op, daar ten gronde gaan was toch nog zachter dan op die stenen. De groep begon nu langzamerhand uit te dunnen. De ouderlijke woonst te bereiken was voor velen een verlichting. In de school aangekomen werd getracht wat verfrissing aan de pomp, onder de hangaar, op te doen, alvorens wij de laatste kilometers naar huis aanvingen. Met de deur in huis vallende onder de woorden "ma, hedde geen drinken, 'k he dorst zulle !" waren de rustige namiddaguurtjes van ons ma ten einde.

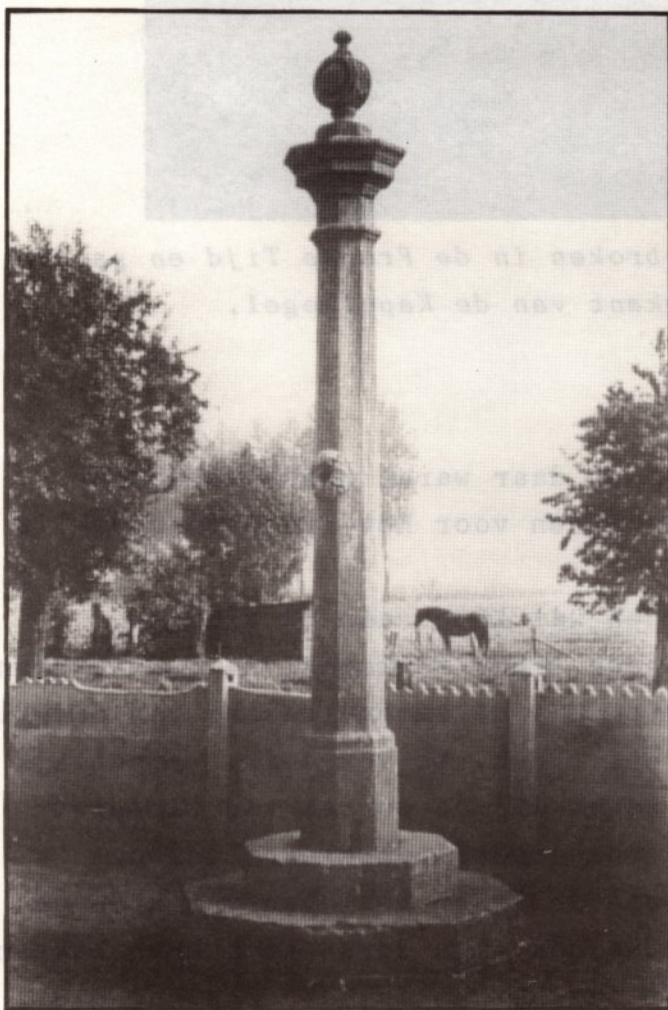

FOTO :

Het Fondsenblad van 22 juli 1872 berichtte : Den 19 juli is er door de opzoekingen van den heer Burgemeester een prachtige schandpaal (pelderijn) ontgraven, die gewis tot vorige eeuwen behoort. Hij is uitmuntend wel bewaard en bekroond met een gebijteld stuk waarop het wapen des toenmaligen landheers prijkt. De paal is voorlopig in de afspanning het Huis van Commerce nedergelegd. Waar verscheidene liefhebbers van oudheden hem reeds zijn komen bezichtigingen. Waarschijnlijk zal de paal, die verscheidene meters hoog is, later ter dorpplaats opgericht worden.

Ons plakhanden werden aan een wasbeurt onderworpen alvorens wij onze honger wat mochten stillen. Het rammelde daar van binnen in onze magen. Wij moesten niet aangespoord worden om ons te laten wassen. Het uittrekken van onze schoenen en kousen zorgde voor een echt zandtapijt in huis. Wat uit die kousen te voorschijn kwam, wel daar kan ik geen woorden voor vinden, het moet zo iets geweest zijn met vijf tenen aan. Na zulk een dag kon ons dit weinig bommen.

Volgens de woordenboeken is dit een gat waarlangs het vuile water wegloopt naar buiten in de goot of in een zinkput. De oorsprong van zulk gat in de muur ligt in het feit dat de dorpels in de huizen van vroeger hoger lagen dan de binnenvloer. Hierdoor was men genoodzaakt het vuile water bij het schuren van de vloer op te nemen met een dweil of op te scheppen met een schop om dit te verhelpen liet men een gat in de muur op vloerhoogte en legde men de vloer zodanig dat deze afwaterde naar het gootgat op. Zo kon men het vuile schuurwater gemakkelijk naar buiten werken. Dit gebeurde niet alleen op het gelijkvloers, maar ook soms op de op-kamers, bij ons 'bovenkamers' genoemd, deze lagen boven de kelder en waren eveneens van een vloer voorzien.

Foto : omvalde hoeve " 't Hotje" te Zaffelare, bemerk het "gootgat"

Aan zulk een gat in de muur waren, buiten het voordeel van het buitenwerken van het vuile water, meerdere nadelen verbonden, vooreerst in de zomer kwam de stank van de gootput of de afloopgoot naar binnen. Menig ongedierte verschaft zich langs deze opening een weg naar binnen : spinnen, mieren, kakkerlakken, krekels, ... waren gekende huisdieren. Grotere soorten zoals muizen en ratten kwamen langs deze opening naar binnen.

Om zich hiertegen te beschermen, stak men een houten stok of tap in de opening. In de winter was het aangewezen een stuk jutezak in dit gat te stampen om zo de meeste koude buiten te weren. Dit gat in de muur veroorzaakte tevens een vochtige plek in de muur en een plaats van schimmel en zwammen.

Foto : Gootgat dat uitmondt in gootput, bij G. De Keyzer in de Hoogstraat.

Doch het ergste dat men kon tegenkomen met zo een gat, gebeurde tijdens de nacht van 5 op 6 november 1829 : een diefstal is gepleegd, als volgt beschreven :

DE BURGEMEESTER AAN DEN E.H. KONINKLIJKE KOMMISSARIS VAN HET DISTRIKT GENT

"Gisteren avond verneem ik nog maar door mijnen veldwachter dat er tusschen de nagt van den 5 a 6 desen eene diefte met Bracke is begaan bij zekeren Pieter Tacq, landsman woonende aan het zonnenken. De dieven zijn langs agter van het huis al het gotgat door de muur gebroken, hebben dan de achterdeur open gedaan en uit het achterhuis medegenomen twee koeffers waaren zeg bevind al de mans en vrouwe kleederen haar goude juweelen, een zilveren zakhorloge benevens 40 a 45 fransche kroonen, idem nog veel stukken van 5 franken, 10 a 13 gulden stukken en eenig klein geld. Z'hebben de koeffer op het hof opengebrouken en laten liggen en het voormelde goud en geld meegenomen. Heden morgend ontbiede ik de bestolen persoon die tot heden in huis is gebleven hetzelfde te komen overgeven zodat ik een procesverbaal kon opmaken."

vervolg: p.45

Paarden

Nadat voor enkele jaren het paard als last en trekdier op de boerderij de plaats moest ruimen voor de techniek, ziet men nu een nieuwe mode, het paard als ontspanningsmiddel bij de burgerij, daar waar vroeger de looppaarden alleen gebruikt werden voor licht werk en voor de rijtuigen alsook bij spring- en dressuurrijden bij de boerenjeugd.

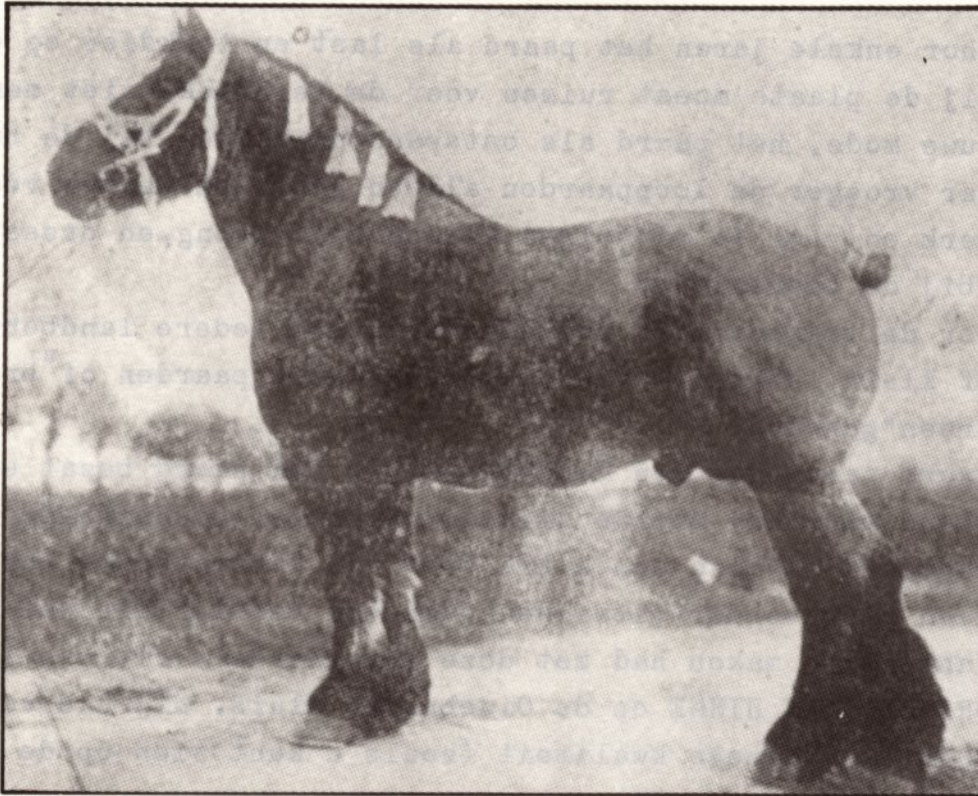
Doch voor de trekker zijn intrede deed, had iedere landbouwer, groot of klein, behoefte aan 1 of meer labeurpaarden of "brabantse trekpaarden" genoemd.

In vroegere jaren was een landbouwer die een paard bezat een welstellend man, hij stelde zijn diensten ter beschikking van mindergegoeden om alzo een extra bron van inkomsten te hebben. Wij willen hier verder uitwijden over een bedrijf die wel het één en andere te maken had met deze trekpaarden, dit was landbouwer FLORIMOND VAN HIMME op de Oudeburgse Sluis, hij had verscheidene hengsten van hoge kwaliteit (zoals U kunt zien op de bijgaande affiche).

In 1938 is hij begonnen met deze dekdienst, in concurrentie met Lippens van Beervelde. Na enkele jaren had hij zijn rivaal verdreven zodat zijn hengsten moesten instaan voor de bevruchting van de merries te Wachtebeke, Winkel-St.Kruis, een deel van Zaffelare, de Kruisstraat en een deel van Moerbeke, alsook het illegaal dekken van Nederlandse merries, daar hij niet over de grens mocht komen met de hengsten.

In totaal had Florimond 3 hengsten en buiten zichzelf in de loop der jaren 4 personen die rond gingen met deze hengsten, dit waren Armand Vereecke, Gerard Temmerman, Henri D'haemers en Arthur Michiels.

Daar verschillende grote boeren zoals, Buysse met 6 paarden, Noë met 6 paarden, Herman met 5 paarden, Spanhove met 5 paarden enz... was er bij tijd veel werk op het bevruchtingsbedrijf. Men moest ook om de 5 à 6 jaar veranderen van hengst aangezien er dan inteelt zou voorgekomen zijn. Er waren toen al paarden die door hun eigen vader zouden zijn gedekt, hetgeen het ras niet ten goede komt.

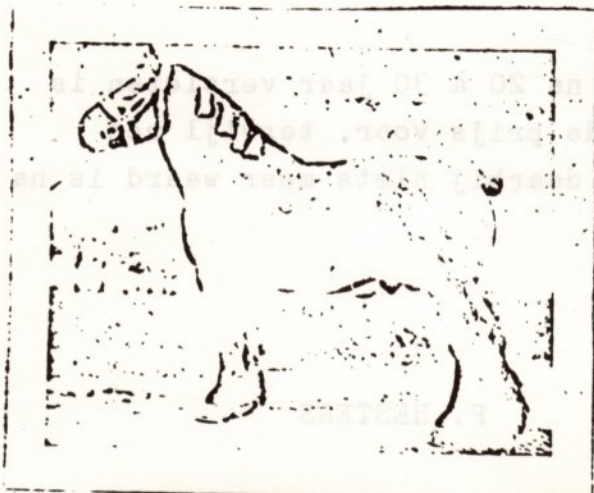

Zo een hengst had normaal een potentie voor 4 à 5 maal per dag te voldoen. Waren er meer merries te dekken dan moest men zelf naar de Sluize komen op het hof waar er nog een hengst in voorraad was.

Volgens de affiche kan men zien, dat men verschillende vaste staanplaatsen had : 2 maal op de week op de Kruisstraat te Moerbeke-Waas, 2 maal te St.Kruis.Winkel en 2 maal te Overlede bij Henri Herman. De hengst werd ofwel te voet ofwel met de wagen ter plaatse gebracht. De prijs van een dekking bedroeg 1.500,- BF. Was de merrie niet van de eerste keer gedekt dan werd dit voor halve prijs overgedaan.

Buiten het dekken dienden de hengsten ook nog om mee te prijzen op diverse prijskampen, en dit niet zonder goed gevolg zoals U kunt lezen op bijgaande affiche.

Dat alles niet altijd van een leien dakje loopt heeft Arthur Michiels wel eens ondervonden. Bij het voorbij gaan van een merrie die op 't hof liep werd het dier dat hij begeleidde enorm driftig en dacht niet aan zijn behoeften te mogen voldoen, zodat hij zijn begeleider wegwierp, waarop Gelaude Frans nog kon tussen komen om verder onheil te voorkomen. Dit is het enige ongeluk dat zich heeft voorgedaan op de termijn van 30 jaar. Ik wil hier besluiten met een opmerking die onlangs op Televisie te horen was, er werd daar aan een landbouwer gevraagd waarom hij nog altijd met het paard zijn land bewerkte waarop de boer

Dekseizoen 1942

De ondergeteekende heeft de eer Ued. te berichten dat de volgende Hengsten den dekdienst zullen doen :

Marquis de Bailloeuil

No 35.2070

Rouaan 9 jaar : Kleinzoon van Avenir d'Herse No 25/412 Kampioen van België in 1925.

Vader : Bonchamp de Coraimont No 30/3948.

Moeder : Marguerite de Bailloeuil, No 23/10611.

MARQUIS IS GEPRIMEERD ALS VOLGT :

In 1933 1e prijs der 2 jarige te Gent. + 1e prijs der 3 jarige te Gent.

In 1934 1e prijs der 4 jarige te Gent.

In 1935 Nationale premie te Audenaerde. — 1e Provincieprijs te Gent.

In 1936 2e prijs te Melle en 4e prijs op de groote tentoonstelling te Brussel. — 2e Nationale premie te Audenaerde. — Groote Bewaarpremie van 10.000 fr. op de gewestelijke prijskamp te Deynze.

In 1937 1e prijs op den prijskamp te Deynze.

Max de Baeghem

39/4254

6 jaar oud Vosschimmel. — Vader : Max du Fosteau No 33/2022 — Moeder : Brabançonne II 34/8187. — In 1937 2e prijs te Eekloo.

Flor. Van Himme

WACHTEBEKE-SLUIS

De Hengsten komen 2 maal per week naar de Kruisstraat dag en dag van tot u.
2 maal per week naar Winkel dag en dag van tot u.
2 maal naar Overleede-Brug de Woensdag en Zaterdag van 10 tot 3 uur.

De landbouwers die verlangen hunne merriën te laten dekken, gelieven hier nota van te nemen.

druk. Creve-Cheyns, Wachtebeke.

repliceerde : " als mijn paard na 20 à 30 jaar versleten is krijg ik er nog altijd een goede prijs voor, terwijl een trekker niet zolang meegaat en daarbij niets meer waard is na al die jaren.

P. HESTERS

REDAKTIERAAD : DE MAESSCHALCK RITA, RECHTSTRO 10

HESTERS PAUL, STATIONSSTRAAT 165

WAEYTENS PATRICK, TULPENLAAN 17

Babeekse Varia

***TWEEDE KWARTAAL 1985, DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING :

- H** UWELIJKEN :
- Stevens Patrick, Wetteren en De Vos Brigitte, Nieuwstraat 4
 - Stevens Christiaan, Stekene en Van Kerckhove Marie-Louise, Molenhoek 11
 - Martin Robert, St. Franciesdijk 23 en Van De Voorde Nicole, idem
 - Meskens Wim, Verbeuldestr. 9 en Michiels Linda, Meersstr. 90
 - Standaert Patrick, Gent en Dumez Hilde, Langelede 130
 - Goossens Marc, Kalve 45 en De Coninck Rita, idem
 - Vandenabeele Marc, Zonnebeke en Migom Marjan, Stationsstraat 50
 - Laureys Peter, Lokeren en D'Hont Marleen, Stationsst. 141
 - Van De Woestyne Peter, Evergem en Alexander Magda, Meersstr. 94
 - De Bruyne Luc, Langelede 78 en Poppe Marleen, Brandstr. 11
 - Lampaert Mario, Stationsstr. 150 en De Smedt Brigitte Roodborststr. 22
 - De Wulf Seraphin, Gebr.Naudtslaan 1, en De Vos Carina Schoolstraat 1
 - De Meulenaere Marc, Gent en Celie Martine, Langelede 29.

- GEBOORTEN :**
- Van Eupen Rens, Cornilstraat 13
 - David Michèle, Meersstraat 3
 - Van Acker Joke, Geraniumlaan 4
 - Van Holle Jeffrey, Overslag 72
 - Dhuyvetter Koen, Overslag 9
 - Van Bambost Niels, Ramonshoek 49
 - Van Audenaerde Cindy, St.Franciësdijk 29
 - Poppe Stephanie, Walderdonk 95
 - Lefebure Niels, St.Elooipolder 18
 - Vermeulen Anjo, Stationsstraat 132
 - Destaercke Anja, Verbeuldestraat 14
 - Creve Lissy, Salvialaan 8
 - Claeys Ellen, Spreeuwstraat 14
 - Tuerlings Ann-Michèle, Spreeuwstraat 16
 - Van De Velde Steven, Walderdonk 8
 - Cortvriendt Manja, Rechtstro 13
 - De Clercq Timmy, Ramonshoek 56
 - Tack Rowena, Axelsvaardeken 70

- VERLIJDENS:**
- Linclau Marcel, Lepelstr. 7 (53J.)
 - Van Eetvelde Albert, Walderdonk 49 (68J.)
 - Verswalm Elodie, Ramonshoek 52 (76J.)
 - Verweire Maria, Godshuisstr. 13 (81J.)
 - Vanden Bossche Isidorus, Verbeuldestr. 24 (78J.)
 - Van Kerckhove Marie-Claire, Peene 36 (26J.)
 - De Clerck Augustus, St.Elooipolder 17 (73J.)
 - Van Loo Magdalena, Meersstr. 31 (84J.)
 - Van Eyen Christiane, Tortelduifstr. 5 (47J.)
 - Michiels René, Stationsstr. 36 (75J.)
 - Himschoot René, Kleistr. 12 (82J.)
 - De Waele Domien, Lindestr. 13 (74J.)
 - Van Loo August, Godshuisstr. 13 (77J.)
 - De Meulenaere Raymond, St.Franciësdijk 2 (73J.)
 - Moorhem Albert, Zwaluwlaan 26 (35J.)
 - Schattemen Arthur, Godshuisstr. 13 (79J.)
 - Van Gaever Martha, Godshuisstr. 13 (77J.)
 - Verplancke Theophilus, Achterhoek 3 (77J.)

*** In het tweede kwartaal van '85 kwamen 71 mensen onze rangen op de gemeente vervoegen, 83 trokken van hier weg terwijl er binnen de gemeente 45 mensen verhuisden.

Het aantal inwoners van Wachtebeke op 30 juni 1985 : 6.998

Hier kunnen wij dus zien dat de dieven in die tijd ook vindingrijk waren om hun slag thuis te slaan. Het moge een goede raad wezen aan alle zeldzame bezitters van een gootgat. Onderhoud is aangeraden zodat het gat niet te groot wordt. Tevens mag men verzekerd zijn dat zo een gat in huis moet beschermd worden als een stuk antiek want zij zijn zeer zeldzaam geworden.

Wie waren uw voorouders?

GENEALOGIE

Genealogie in 24 schriftelijke lessen.
Een cursus van PBNA.

OPVATTING DOOR DE EEUWEN HEEN

In de Bijbeltijd : Het bewijs leveren dat de eerste voorvader geschapen werd door God.

Bij de Grieken : Bevestiging brengen van de overzetting van de biologische en psychologische eigenschappen van de fabelachtige helden op hun glorierijke nazaten.

Bij de Romeinen : Nadruk leggen op de stamvader en naamdragers. Verering van het voorgeslacht door de nazaten. Opmaken van 16 kwartieren.

Bij de Germanen : De gebondenheid van de Sibben.

De Middeleeuwen : Opstellen van geslachtslijsten van vorsten en families o.m. in verband met de erfopvolging.

De Renaissance : Elk voornaam geslacht moet afstammen van één of meerdere Griekse en Romeinse Goden.

2e helft 17e-18e eeuw : Afstammen van bekende vorsten, historische persoonlijkheden. Het is de bloeitijd van de "wapenkoningen".

1e helft 19e-begin 20e eeuw : Afstammen van een zo deftig mogelijk voorgeslacht. De bloeiperiode voor bepaalde genealogen.

Terug naar de werkelijkheid : Geschiedenis van de familie geplaatst in de tijd en het midden waarin zij leefde. Dit o.m. dank aan de toenemende kennis van de erfelijkheid en haar wetten : toepassingen methode der historische kritiek.

Deze maand starten wij met een gloednieuwe rubriek die voornamelijk gericht is aan de amateur-genealogen. Na een beknopte inleiding met een korte historiek, zullen we in volgende edities trachten de opzoekingsmethoden, allerlei hulpmiddelen, praktische wenken, problemen waarmee de genealoog wordt gekonfronteerd nader te belichten.

Op praktisch vlak beperken wij ons wel tot de stamboom-opzoekingen in eigen gemeente.

De families vormen, dat weet eenieder van U, de kleinste cel van de maatschappij, de kern van een dorpsgemeenschap, van een volk, van een natie. Hun wel en wee, hun op- en neergang, hun geschiedenis bepalen mede en vormen in niet geringe mate, de weerspiegeling van het welzijn van een natie.

Een betere kennis van de geschiedenis van zijn eigen familie kan niet anders dan leiden tot een groeiend besef van haar belang, van haar waarde voor elk lid ervan.

De bestudering van zijn eigen familie, hoe nederig ook, kan en zal dan ook bijdragen tot familietrots en zelfrespekt.

Tot voor enkele tientallen jaren was de beoefening van de familie-kunde het bijna uitsluitend voorrecht van adellijke families. Zij hadden de tijd, de middelen en de ambitie daartoe.

Er is echter op elk gebied voor de burger, voor de gewone man, heel wat veranderd : voortuitgang brachten sociale voordelen, materiële welstand, hogere en algemene ontwikkeling met zich. Het klasseverschil zowel op geestelijk als op financieel-ekonomisch gebied werd genivelleerd. Een andere, betere en beslist meer verantwoord-objektieve kijk op de zaken, was daar het gevolg van.

WAT IS DAN WEL FAMILIEGESCHIEDENIS

...noch min noch meer een levende brok werkelijkheid voorzien van het noodzakelijk scheutje romantiek, een gegroeid en boeiend geheel, elk van onze voorouders teruggeplaatst in de tijd en het midden waarin zij geleefd en gestreefd, geleden en gezegevierd hebben.

Zo'n verantwoorde familiegeschiedenis is van ieder familie, hoe nederig ook, samen te stellen. Elke familie kan op verdienstelijke personen bogen zoals in de meest illustere "ergens" een zwart schaap te ontdekken is. Elke familie kende zijn "up en downs". Een en ander mag noch kan ons afschrikken.

Dat alles op te sporen, verantwoord na te gaan, is niet alleen een passionerende "hobby" maar tevens uitermate leerrijk, een vormend element voor Uw persoonlijkheid.

De eerbied voor onze familie, onze voorvaderen, eist dat wij hen beter leren kennen. Zoals in het verleden het heden ligt en in het nu wat worden zal, zo zult U ook, bij de bestudering van Uw voorgeslacht U zelf terugvinden, U zelf herkennen en beter begrijpen.

Zij die beweren : "alleen de levende interesseren mij ; de doden kunner mij niet schelen " miskennen in hoge mate zichzelf. Eenieder is immers erfgenaam, niet alleen van een naam, een faam en mogelijk een "hoop" geld, maar ook en vooral van psychologische en fysiologische eigenschappen.

WAT BETEKENT MIJN FAMILIENAAM ?

Er is voor de herkomst en de verklaring van onze familienamen een lange literatuurlijst aan te leggen wat geenszins betekent dat het laatste woord er over geschreven of bekend is, wel integendeel ! De wetenschappelijke verklaring van onze familienamen staat eigenlijk nog in haar kinderschoenen, spijs de uitermate verdienstelijke en baanbrekende werking van het meer dan 40 jaar oude Leuvens instituut voor Naamkunde.

Tot een verantwoorde verklaring van de familienaam komt men enkel door het uitzoeken van de voorouderreeks (naamdragers) tot aan de oorsprong van de naamgeving.

Hoe ver teruggaan ? Dat verschilt van streek tot streek, van geval tot geval.

Voor sommige ligt dat betrekkelijk kort bij, een paar eeuwen terug. Heel wat families danken hun familienaam aan het invoeren van de Burgerlijke Stand (1796). Het is trouwens slechts vanaf die tijd dat wij een min of meer vaste schrijfvorm er van kennen. Op dat stuk bestaan zeer veel vooroordelen. Zij die menen dat familienamen als (De) Busschere en (van den) Bussche, de Sme(d)t en Smits a priori wijzen op verschillende herkomst ontnuchteren snel na familieonderzoek in de 17e-18e eeuwen. Ons zijn honderden voorbeelden bekend van tientallen verschillende schrijfwijzen voor éénzelfde familienaam waarvan de naamdragers tot eenzelfde stamvader teruggaan.

Over onze familienamen met "de" en "van" is heel wat inkt gevloeid. Een kleine d of v ? Hebben niets adellijks ! Namen als De Wulf en Dewulf nu, schreef men voor 1796 praktisch altijd als de Wulf ! De huidige schrijfwijze verschilt meestal van de oorspronkelijke. Deze is er soms niet eens meer in te onderkennen. Voor 1800 schreef men op de uitspraak, het gehoor af. Die verschilt van gewest tot gewest. Zo werden Limburgse Greuters/Gruyters, Teperse de Gruyter's, Antwerpse Degruyters en Gentse de Gruutere's. Naamveranderingen (verplaatsingen) en vertalingen (van de Pitte- Du Puis) komen veelvuldig voor.

De oudste aanduiding tot onderscheid van personen, is de voornaam (doopnaam). Ook deze heeft haar betekenis en kent haar "mode" ! Voor 1250 is de eigenlijke familienaam (toenaam) in onze streken slechts sporadisch aan te treffen. Erfelijkheid van de familienaam treedt op vanaf de 14e-midden 15e eeuw.

(wordt vervolgd)

Wachtebeke

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

12de Jaargang

4de Kwartaal 1985

Herfstlandschap (cfr. gedicht O. Galens)

Elk auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijk uitgever :

Paul Hesters, Stationsstraat 165, 9070 Wachtebeke.

DIE MOOIE HERFST.

Vol spinnewebben hangen tak en twijgen,
 een slierte mist sluipt killig in het rond,
 oktober doet de zomerzangers zwijgen,
 de dode blaad'ren dwar'len naar de grond.

'k Hoor in de verte weer dat aak'lig krassen :
 daar komt, zowaar een nare kraaienvlucht
 en ganzen trekken, over poel en plassen,
 't victorieteken door de lauwe lucht.

Nog is 't in 't bos met vruchten volgeladen
 en lokken bessen, bruin en sappig-rood,
 wijl het krioelt langs deemsterige paden
 van allerhande toverheksenbrood.

Toch slaat de zon nog vuurwerk in de kruinen ;
 ze priemt met zilv'ren stralen, speels en stout,
 waarmee ze, moederzacht, in veld en tuinen,
 de leste blommekes in leven houdt.

't Lijkt wel een feest ! Bezie die rijke kleuren
 in woud en dreef, zo enig-mooi, zo fijn !
 Zijn we dan mis, gaat 't wonder dan gebeuren ?
 Zal't weerom lente, weerom zomer zijn ?

Vergeet het maar ! Ze zullen dra weer komen
 met winterwind en barre koudegolf !
 Bedrieg'lijk is 't, die tooi van bos en bomen,
 na 't mooiste sprookje komt de boze wolf...

O. GALENS

DANK U ETIENNE...

Op 14 augustus jl. overleed Etienne Van Megroot. Voor hen die hem niet hebben gekend, een persoon zoals een ander, een alledaags man. Maar voor de échte Wachterbekenaren die samen met hem zijn opgegroeid betekende hij enorm veel !!! Langs deze weg willen wij een afscheidswoord tot de overledene richten.

Etienne was enig kind van Jozef en Lucie Hillaert. Hij groeide op als een vrolijke knaap, een optimist, een lolbroek maar daarnaast ook als een goede student. Wij kenden Etienne met een bijnaam die reeds enkele generaties aan die familie was verbonden, namelijk "STERRE". Dit was niet bedoeld als een spotnaam maar gewoon als 'Etienne van 'Jef Sterre, zijn vader die geboren was in het café DE STERRE.

Etienne was een man van duizend en één gezichten. Hij kon toneel spelen met hart en ziel, vooral in komische stukken trad hij op als een ware 'professional' ! Men zou hem kunnen vergelijken met de Gentse acteur, Romain De Coninck. Hij kon zich haast nooit aan zijn rol houden, altijd moest hij er iets extra's bij verzinnen. Zelfs tot in de weinige drama's toe, zat de lach nader dan de traan. Op de affiche 'ETIENNE VAN MEGROOT' en... de avond was op voorhand geslaagd.

Later was hij de man die Wabeekse nieuwsjes publiceerde in het soldaten blad van Milac "DE VALSCHERM". Jarenlang fungeerde hij als secretaris van deze vereniging.

Terwijl al zijn schoolkameraden één na één in het huwelijksbootje stapten bleef Etienne bij zijn ouders om als biggenkoper de kost te verdienen. Zijn ludiek autokarretje dat hijzelf "de viggekerre" noemde, kon men op alle tijdstippen en plaatsen in onze gemeente ontwaren.

Vissen, zijn enige hobby lag hem nauw ter harte. Steeds had Etienne de grootste en de dikste vis gevangen (zoals hij zelf beweerde althans !)

FOTO: ETIENNE OP HET TONEEL

Zo kwam jaar na jaar, dag na dag en zie... een onvergetelijk figuur ging veel te vroeg van ons heen.

Etienne, wij danken U voor het goede dat U bij ons allen hebt achtergelaten, het optimisme, de gulheid, het spontane wat in menigeen van ons ontbreekt.

Iedereen die U gekend heeft zal met weemoed terugdenken aan die goede tijd en daarom nogmaals dank U Etienne...

Paul Hesters.

REDAKTIERAAD : DE MAESSCHALCK RITA, RECHTSTRO 10
HESTERS PAUL, STATIONSSTRAAT 165
WAEYTENS PATRICK, TULPENLAAN 17

D
E

1

V
A
L
S
C
H
E
R
M

Parochiaal Soldatenblad
Milac-Comiteit
Wachtebeke.

Adres :
Dorp, 33.

Kerwin

W. W. W.

Jalms

De Lelie

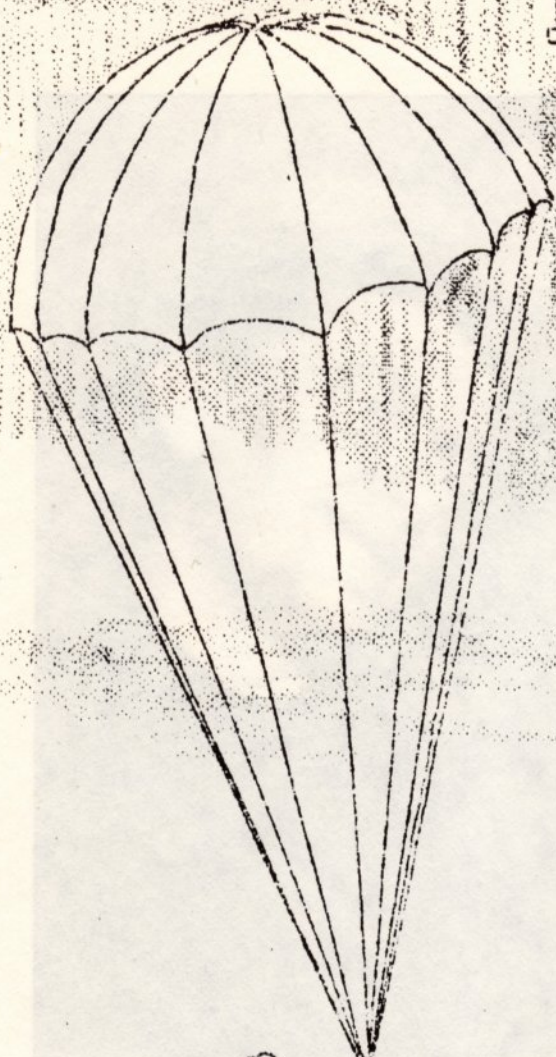
*Mr. Lefter
Edw. van*

m. Looch

Braefere

Wemant

de Betsing

V E T T E R S C H O E N

Onze Vierschaar, die oude, stoere trots van onze "prochie", zal wel stilaan genoeg gekend zijn door groot en klein van bij ons, opdat we daar nog emmers inkt zouden laten overvloeien. Maar wat velen wellicht niet meer weten, of nooit geweten hebben is dat, gedurende en rond die bange jaren van de eerste wereldoorlog, er daar een kwartet gebroeders in huisde, allevier oude mannen die door parochie en gemeente werden geholpen en zo, op de verdieping, in de volle zin van 't woord, een dak boven hun hoofd kregen.

Vraag me nu zeker niet naar de namen van dat dartele viertal. 'k Heb me daar trouwens nooit om bekommerd ; maar hun bijnaam was door iedereen gekend ; men noemde ze "DE SCHOENTJES". Dit scheen hun geannexeerde familienaam te zijn. Waarom ? Dat heb ik ook nooit bevroed. Maar hun voornamen klonken zo melodieus in de oren dat men die, eenmaal gehoord, wel zelden zou vergeten. En verdenk me nu niet van spot, verre vandaar, maar hun volkse voornamen volgen hier op een rijtje : "VETTER", "SMOUS", "ONS HERE" en "KISSE".

Te ver zou 't ons brengen om uit te pluizen hoe ze aan

Foto : Eén van de "SCHOENS" voor zijn woonst, de VIERSCHAAR, voor de restauratie.

die pittoreske namen kwamen. Over elk van die brave specimens zouden we wel een aardig epistel kunnen samenrijgen, maar laten we ons liever beperken tot het individu "VETTER" en één van zijn dolle esbattementen.

Nee, denk nu niet dat één van die vier aan iemand aanstoet gaf of zorgen baarde, bijlange niet ! Ze woonden daar, ze sliepen, ze liepen wat rond in 't Kerkestraatje, en niemand had er last noch kommer door.

Vetter had een hond : geen schootspringend mormel dat pootjes gaf en likskes, maar een grote loebas die daar ergens huisde in zijn kot aan de muur, dichtbij de gevel van Mietjes huizeke. En die zijn terrein goed afbakende met allerhande fijne aroma's en dito geuren.

Vetter had ook een hondekar : een sterk vehikel dat tegen de woeste escapades van dat Maxbeest bestand was. Hij had die karre nodig, want in heel de "prochie" wisten ze hem wonen als 't erop aankwam om ergens een boodschap op te knappen of een hondekarrekarwei uit te voeren.

Zo was hij eens op trok op zijn ratelend gespan dwars door ons dorp, waar in die jaren enkel een hobbelig kasseike "vlak in 't midden lag". 't Was toen de gewoonte dat de "boever" zich preuts liet voeren als zijn karre niet geladen was. Zo zat Vetter, die nanoen, bovenop zijn zitbank (een losliggende plank die in de volle breedte zijn hotsend vehikel dwarste.)

Max moest niet aangespoord worden, hij vloog letterlijk over de kasseikoppen en blafte en baste alsof hij heel ons vredig dorpje in staat van alarm wilde brengen. Dat bleef evenwel niet lang zonder gevolgen. Aan de huizenrij, daar waar nu ergens dokter Hosten woont, neusde een kleine straatkeffer rond, van zo'n paar vuistjes hoog, naarstig speurend of hij toch niet een passende stamboom vinden kon. Maar dat luide spektakel deed hem plots de zwabberoren spitsen. Dat was teveel, daar moest hij aan meedoen ! En, "al zijn moed bundelend", stooft hij, sneller dan een weerlicht, door 't mulle straatzand, keffend, tierend en huilend naar die grote bolleboos, die de rust hier zo kwam verstoren.

Maar olie op het vuur was 't allemaal. Hoe zou dat grote loeder zich de les laten spellen door zo'n geniepig misbaksel ! Eer Vetter kon ingrijpen stevende Max met karre en vent en heel de santeboetiek recht op dat nietige hondedwergske af. "Hau" of "ju" of "jerre" en "justom" telden niet meer mee ; hier moest gehandeld worden, dacht Max. Dat kleine grut besefte wat laat dat hier malheuren gingen van komen. Het trok 't staartje tussen de pootjes, jankte "ka-iette" op zijn Wabeeks en vluchtte weg ! Daar was voor hem maar één kans op overleven meer ! De deur van ons gemeentehuis stond, behalve op het middaguur, altijd wagenwijd open. Daar, daar lag de enige redding ! Als een volwaardig atleet nam hij de hindernis (die twee arduinen treden voor de deur) en finishte de brede gang in. Als een raket die grote bull daarachter ! Maar die had buiten de waard gerekend ! Hij nam de hindernis perfect maar die domme karre niet. Die haakte met haar wielen vast aan die verraderlijke trappen, één van de bossen ankerde zich aan de deurstijl en... Vetter, die arme Vetter !

Met een foutloze zwaai zweefde hij boven en over het jankende hondebeest en schoof met 't krakende zitberd en al, een paar meter over de gladde vloer.

Heel 't gemeentehuis in staat van alarm ! Enige helpende handen van 't bijna doodgeschrokken personeel ontfermden zich over de onfortuinlijke Vetter, zetten hem met Max en kar in de goede directie en heel 't gespan kon weer 't kasseiken op. Van 't kleine mormel was geen schijnte meer te bespeuren.

Vele kijkers kwamen naar dat ongeval eens zien en troepten voor de deur bijeen, kwestie van een handje toe te steken (?)

Ja, zo gaat het gewoonlijk. Vele helden komen wel eens te laat.

O. GALENS

Wie waren uw voorouders?

GENEALOGIE

DEEL II

Dit deel wijden wij aan iets wat onrechtstreeks uit de genealogie voortspruit : EEN FAMILIE-FEEST". Wij springen nu wel iets te snel vooruit doch het toeval wil dat op 14 september 1985 de familie LAHEYNE samenkam op onze gemeente. Alhoewel wij niet van alle familiesamenkomsten een verslag zullen publiceren willen wij hier toch een uitzondering maken.

De naam LAHEYNE is zeker geen familienaam die reeds eeuwen met Wachtebeke vergroeid is, zoals : DE CALUWE, LIPPENS, CREVE, GYSEL, enz. De eerste Laheyne die zich in onze streken vestigde, kwam uit Boeschepe (Frans-Vlaanderen) en was plankenzager van beroep. Hij vestigde zich te Overslag-Zeeland waar hij in 1803 huwde met Joanna Marie Ophalsens die reeds 2 mannen had overleefd. Uit dit huwelijk stammen al de Laheyne's welke zich in onze streken ophouden. Andere aanverwante families zijn : Migom, Van Himme, Vermeersch en Bracke.

Wat betekent nu de naam LAHEYNE ? Zoals sommige namen voorkomen uit beroepen of plaatsnamen wordt de naam LAHEYNE afgeleid uit de rivier de Heene, welke in de provincie Henegouwen loopt en tevens haar naam geeft aan de provincie als gouw aan de Heene. In' het Frans werd de naam de Heene La Heyne genoemd al dan niet aan elkaar geschreven.

Van deze familie is een boek samengesteld van ongeveer 300 blz., geïllustreerd met 200 foto's. De stamboom is geschilderd en er werden posters van gemaakt. Het feest werd ingezet met een H. Mis in de kerk van Overslag samen met 334 aanwezigen, allen familieleden.

Vervolgens begaf men zich naar zaal Groendonck voor een etentje en een gezellig samenzijn. Er was tevens een tentoonstelling opgesteld met allerlei documenten aangaande de familie.

Mochten er mensen zijn die interesse hebben voor het boek en/of de poster, zij kunnen steeds terecht bij de verantwoordelijke uitgever van dit blad. Hierbij vindt U 3 verschillende groepsfoto's, genomen aan de kerk te Overslag. Het was praktisch niet mogelijk iedereen herkenbaar op de foto te krijgen, vandaar 3 groepsfoto's.

Foto : Afstammelingen Eduardus Laheyne X De Blicck Amelia, Hoogstraat te Wachtebeke.

Foto : Afstammelingen Amandus Laheyne X Verplancke Philomena, Overslag-Zeeland

Foto : Afstammelingen Alfons Laheyne X Herman Clementina Overslag- Belgie + alle afstammelingen van vrouwelijke zijde.

Abbeekse Varia

*** DERDE KWARTAAL 1985, DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING :

- H**UWELIJKEN : - Bracke Paul, Melkerijstr. 37 en Van Hoecke Marleen, Dorp 44.
 - Casier Piet, Zedelgem en Baudewyn Magdalena, Rozenlaan 3
 - Pardaens Yvan, Lede en Van De Walle Carine, Walderdonk 66.
 - Bauwens Rudy, Zelzate en Van Nieuwenhuyze Carine, Palingstr. 3
 - De Vos Marc, Assenede en Creve Mia, Kalve 24.
 - De Smedt Rudy, Vinkenstr. 52 en De Meyer Pascale, idem.
 - Blancke Dieter, Spoorwegstr. 36 en Van de Velde Marianne Gent.
 - Thielemans Erwin, Destelbergen en Blanquaert Pascale Tortelduifstr. 2
 - Lootens Eric, Nevele en Van Der Haeghen Carine, Zwaluwlaan 17.

- G**EBOORTEN : - Van Cauteren Charon, Molenstr. 12
 - Nekhla Malika, Dorp 10
 - De Scheemaecker Cindy, Stationsstr. 145
 - Audenaerd Anthony, Ramonshoek 34
 - De Rycke Sara, Mezenstr. 6
 - De Witte Minne, Roodborststr. 8
 - Van De Vijver Davy, Geraniumlaan 9
 - Wyngaerd Stanny, Stationsstr. 89
 - Deplae Aaron, Stationsstr. 74
 - De Wachter Fabienne, Langelede 160
 - Keirsbilck Hendrikus, Langelede 137
 - Hesters Tina, St.Elooipolder 3
 - Wolff Frederiek, Roodborststr. 13
 - Schelstraete Tommy, Lijstersstr. 28
 - Ongena Femke, Kerkstr. 25
 - De Geeste Chrissy, Geraniumlaan 7
 - Coene Kim, Stationsstr. 41
 - Penny Vicky, Zwaluwlaan 60
 - Van De Voorde Kristl, Peene 30
 - Vandewalle Benjamin, Dorp 14
 - Van Cronenburg Simon, Ramonshoek 44
 - Martens Tom, Geraniumlaan 1
 - Quintelier Eva, Salvialaan 14
 - Van De Walle Stijn, Gladiolenlaan 12

- G**VERLIJDENS:- Heirman Alfons, Gladiolenlaan 4 (67J.)
 - Sterck Martha, Meersstr. 31 (73J.)
 - Van Assel Rachel, Molenstr. 14 (74J.)
 - De Bleecker Cordula, Stationsstr.51 (74J.)
 - Roets Camilla, Warande 18 (71J.)
 - Van Laere Marie, Meersstr. 31 (80J.)
 - D'Hondt Irma, Oudeburgsesluis 15 (85J.)

- Maenhout Gervais, Meersstr. 31 (87J.)
- Van Megroot Etienne, Stationsstr. 61 (57J.)
- Van De Vijver Camil, Overslag 12 (87J.)
- Schaut René, Godshuisstr. 13 (87J.)
- Van Doosselaere Regine, Stationsstr. 83 (74J.)
- Haeck Lidwina, Meersstr. 31 (86J.)
- Chalmet Madeleine, Walderdonk 53 (80J.)
- Heye Louise, Godshuisstr. 13 (82J.)
- Misseghers Arthur, Walderdonk 53 (89J.)

*** In het derde kwartaal van '85 kwamen 101 mensen onze rangen op de gemeente vervoegen, 78 trokken van hier weg terwijl er binnen de gemeente 47 personen verhuisden.

Het aantal inwoners van Wachtebeke op 30.09.85 : 7.042.

*** VARIA

Op 2 oktober 1985 ging onze Gemeentesecretaris, de heer A. BUYSSE op pensioen. Hierbij wil het bestuur van de Heemkundige Kring hem danken voor al hetgeen hij voor onze vereniging gedurende al die jaren heeft gedaan. Wij hopen tevens dat we met zijn opvolger, de heer R. DE ROOVER in dezelfde sfeer mogen samenwerken.

OVERZICHT VAN DE ARTIKELS, VERSCHENEN TIJDENS DE 12de jg.1985

I. LOSSE THEMA'S

- * Non Serviam (O.Galens) : XII 9-11
- * Jubilea (H.De Maesschalck) : XII 12-13
- * De Witte in Wabeke (O.Galens) : XII 20-21
- * 50-jarig kloosterjubileum (G.Hoebeke) : XII 22-26
- * Het gootgat (P.Hesters) : XII 39-40
- * Paarden (P.Hesters) : XII 41-43
- * Dank U Etienne (P.Hesters) : XII 50-52
- * Vetter Schoen (O.Galens) : XII 53-55

II. VERVOLG RUBRIEKEN

- * Camiel Saman (epiloog R.De Maesschalck) : XII 3-7
- * Wabeekse Varia (H. De Maesschalck) : XII 8,27,28,44,45,58,59
- * Wachtebeekse Beeldekens (P.Hesters) : XII 14-16,29-32, 35-38,
60-62
- * Wie waren Uw voorouders (P.Hesters) : XII 46-48,56-57
- * Gedichten (O.Galens) : XII 2,33,17,49

Wachtebeekse Beeldkens *Uit Onze Kinderjaren.*

DEEL I : DE CHOCOLADE VAN TUUR

Op een zondagavond zat ik rustig in de zetel de wederuitzending te volgen van "DE FILOSOOF VAN HAGEM", het feuilleton waarin typische dorpspersonages van weleer elk in hun stijl een stuk volksgeschiedenis naar voren brengen. Toen kwam in mijn gedachten op dat elke gemeente, dus ook Wachtebeke, eens zo'n personages rijk was. Alhoewel ikzelf nog niet de jaren heb om "van over vijftig jaar en meer" te kunnen schrijven, kan ik er toch op bogen een aantal personen te hebben gekend die werkelijk iets eigen hadden en daarmee een bepaalde aantrekkingskracht op jong en oud. Ze zijn met onze jeugd vergroeid. Zo'n figuur was TUUR, of juister gezegd Arthur Van Mossevelde, geboren te Wachtebeke op 31 maart 1884 als zoon van Stefaan en Leonia Van Risseghem. Tuur groeide op midden het gesleur van bakstenen, batters, stellingplanken, cement, enz... daarom werd hij later ook de man van 13 stielen. Wij zullen ze even op een rijtje zetten : aannemer, stratenlegger, schrijnwerker, vloerder, tegelzetter, plafonneur, glazenier, kolenhandelaar, muzikant, sociaal helper en huisbaas. Alhoewel hij volgens velen een aanbidder was van het vrouwelijk schoon, bleef hij een verstokte vrijgezel. Maar dit laatste heb ik pas veel later geweten ! In de burgerlijke stand kreeg hij als beroep handelaar opgekleefd. Wat ik hier wil neerpennen is in eerste instantie hetgeen ikzelf heb mogen meemaken aangaande ons personage. Wat zich voor de jaren 50 afspeelde heb ik vernomen van oudere mensen. Reeds vanaf dat wij de A van de B trachtten te onderscheiden bij juffrouw Scheire reageerden wij onze spanningen af door allerlei soorten spelletjes, meestal vechtpartijen. Het uitverkoren terrein daarvoor was de Statie en haar omgeving. Alle attributen waren hier aanwezig : ondergelopen kelders, een spoorwegbascul waaronder het wemelde van salamanders, spoorwegwagons met of zonder remhuisje, een stuk gras om op te voetballen, jongens om mee te spelen, ruiten om in gooien,... kortom teveel van het goede !!

Het is op die plaats dat wij rechtstreeks en voor het eerst kennis maakten met Tuur. Daarvoor hadden wij hem wel al eens gezien wanneer hij het zwarte goud ten huize kwam afleveren. Aan de Statie zagen wij Tuur in zijn element, ofwel met paard en kar of met de steekkar. De meeste kolen die in die tijd moesten gelost worden waren niet de nu alom gekende anthraciet, maar echte brokstukken van kluiten die men nog moest kloppen alvorens ze in de Leuvense stoof belandden.

Al deze kolen waren op de wagons besprenkeld met kalk, niet om ze er minder zwart te laten uitzien maar om eventuele diefstal te kunnen achterhalen. Het waren de klopkolen welke onze aandacht trokken, daarin dachten wij soms stukjes goud te ontwaren. En wij maar wroeten in die kolen als goudzoekers tot ergernis van het washandje waarmee men later op de avond ons trachtte wit te wassen. Hier kwamen Tuur met zijn knechten, Julien Audenaerde en Julien De Caluwé de kolen opladen. Het kwam er op aan de wagons zo snel mogelijk te lossen om geen extra sommage voor de wagons te moeten betalen. Alle kolenhandelaars waren nu wel niet van het witte type tijdens hun werk aldaar, maar wie stak daar met kop en schouder bovenuit : onze Tuur natuurlijk, meer gelijkend op een ras dat zich in Afrika bevindt. Wij waren dan ook niet bang om een handje te helpen. Bijvoorbeeld, de kolen die onder de wagons gerold waren terug op de laadvloer smijten. Aldra wisten wij dat Tuur soms spekken bij had, daarvoor zouden wij zelfs ons kinderzieltje zwart gemaakt hebben.

Op nen keer zei hij tegen mij : "Manneken, wie zijde gij ?" A, ik heet Paul. "En hoe nog ?" Hesters, meneer." A, dan kenne kik au vader, Robert. Hij speelt ook in 't muziek. 'k Zal hem van den avond wel zien op de repetitie bij Brackes". En hij haalde een paar spekken uit zijn zak. "Hier sé en veur morgen ook nog enen". En wij opgewekt naar huis. Al van aan de deur riepen wij : "Ma, ma, kijk ne keer wa damme gat hebben van Tuur, en hij kent onze pa ook", terwijl wij onze spekken lieten zien. "Geef die spekken hier, zei ons moeder, da zek in de koolbak smijt, en neem geen spekken meer aan die nie in een papier zitten, want wie weet waar hen die allemaal ingezeten ? Onze teleurstelling was groot, allé zo maar wegsnijten, daar zal wel een grondige reden voor geweest zijn.

In de winter was de kleding van Tuur aangepast. Een dikke lange

Foto : Schuilplaats tijdens de beschieting
van 11 en 12 november 1918 samen met
v.l.n.r. : 1 Germaine Fermont, 2. Ber-
ten Fermont, 3 Stefaan Van Mossevelde,
4 ...?... 5 Tuur Van Mossevelde, 6.
grote met pet Theophiel Fermont,
7. Margriet Van Mossevelde, 8 echt-
genote van Theophiel Fermont-kinderen
Gerard en Albert Van Mossevelde

Foto : Ook de koeien werden weggestoken in
een onderstand : 1...?... 2 Tuur Van
Mossevelde, 3.Stefaan Van Mossevelde
4.Margriet Van Mossevelde kinderen
Gerard en Albert Van Mossevelde

broek en wat hij daaronder droeg dat hebben wij nooit geweten. Als hij zijn broek uittrok, om welke reden dan ook, dan werd de broek wellicht rechtstaand weggezet ! Een zware vest of nen afgesneden pardessus daaronder iets dat gebreid was waar hier en daar iets doorscheen dat fel afstak tegen het koolkleurachtige tenue. Het iets blekere dat wij zagen was waarschijnlijk een hemd zonder kraag met blauwe streepjes. Waar wij wel zeker van waren was dat er in de vest een grote binnenzak moest zitten waarin hij zijn blauwe briefkens kon opbergen. Wat zeker tot onze verbeelding sprak was de bivakmuts welke onze Tuur droeg in de winter. Deze bedekte de vettige strepen grijs haar die van onder zijn klak kwamen kruipen. Deze bivakmuts was niet enkel bedoeld om zich te beschermen tegen de koude maar ook om het te wassen gedeelte van zijn gezicht te verkleinen dan kon de baard enkele dagen langer blijven staan. Zijn klakke was een juweeltje van een grafietpot, geen druppel water kreeg daar vat op. Om zijn knobelige vingers wat te beschermen droeg hij gebreide handschoenen met de vingertoppen er af. Dit laatste om gemakkelijker het geld te kunnen oprapen.

Spijtig genoeg hebben wij van onze Tuur in zulk tenue geen enkele foto. Doch wie hem eens gekend heeft vergeet hem nooit meer !! Het enige dat goed en proper was dat was zijn hart !! Als hij iemand kon helpen dan was hij de eerste, dat mag gezegd worden. Bij de jaarlijkse grote kuis bij ons thuis was het de gewoonte dat de stal, het varkenskot en de kelder aan een laagje witsel toe waren. Zo moest ik met een emmer bij Tuur om witsel gaan.

Hij woonde in de Stationsstraat waar nu het huis nr. 22 staat.

Wij met een kleine verlakte emmer de baan op naar Tuur. De poort stond open. Wij hadden nog maar één voet op het rijpad gezet of waf, waf, waf, ... ons hart begon al te kloppen, nen hond !

De hond lag vast met een ketting aan de schuur terwijl de andere hond van het merk "stratié" op ons kwam toegelopen. Op het geblaf van de honden kwam Tuur buiten, zijn hemd open, zijn haar verwereld, de mouwen opgesloofd. Zo hadden wij hem nog nooit gezien.

"Kom maar binnen", zei hij, " 'k ben mij juist aan 't wassen, zet je een beetje".

Wat wij hier zagen was genoeg om de grenzen van onze verbeelding gevoelig te verleggen...

(wordt vervolgd)

P. HESTERS

FOTOTENTOONSTELLING	" WASE AMBACHTEN "

DEZE TENTOONSTELLING, SAMENGESTELD DOOR DE GEWESTELIJKE VERENIGING TOT BEVORDERING VAN HET TOERISME IN HET LAND VAN WAAS, OMVAT MEER DAN 200 KUNSTFOTO'S OVER DE AMBACHTEN ZOALS ZE HIER VROEGER WERDEN UITGEOEFEND. NAAST DE FOTOREEKS WORDT DEZE EXPOSITIE TEVENS OPGESMUKT MET ENKELE OUDE WERKTUIGEN.

TIJDENS DEZE TENTOONSTELLING DIE LOOPT VAN 1 T.E.M. 11 NOVEMBER 85 IS ONS ESTAMINET "DE ZWAAN" TERUG GEOPEND EN DITMAAL KUNNEN WIJ U VERSCHILLENDE WASE STREEKBIEREN SERVEREN : o.a. DE EKSAARDSE BLAUWBUIK, DE CUVE DE BRIQUEVILLE, DE KEREL EN HET DOBBELKEN.

OPENINGSUREN : VAN 10u TOT 12u EN VAN 14u TOT 18u TIJDENS DE WEEKENDS.

GEDURENDE DE WEEK ENKEL OP AFSPRAAK (ZICH WENDEN TOT ONZE VOORZITTER C. DAVID)

DE TOEGANG IS GRATIS EN EEN BESCHRIJVENDE CATALOGUS IS TE VERKRIJGEN AAN 20 FRANK.

DE PLAATS VAN HET GEBEUREN : DE VROEGERE GEMEENTESCHOOL IN HET RECHTSTRO.

De Voorzitter

C. DAVID